

การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาล ตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

พิมพรางค์ ศรีทองอินทร์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาล ตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

พิมพรางค์ ศรีทองอินทร์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

THE STUDY OF LEADERSHIP ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF THE BRAHMAVIHARA OF NAKHONCHAISI SUB-DISTRICT MUNICIPALITY MEMBERS, NAKHONCHAISI DISTRICT, NAKHONPATHOM PROVINCE

PIMPRANG SRITHONGIN

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULLFILLMFNT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE MASTER DEGREE OF POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม**
ชื่อนักศึกษา	:	**พิมพรางค์ ศรีทองอินทร์**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษฎา ผาทอง**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....

(พระมหาสุรไกร ชินพุทฺธิสิริ, ผศ.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภพ ระงับทุกข์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษฎา ผาทอง)

กรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	The Study of Leadership According to The Principles of The Brahmavihara of Nakhonchaisi Sub-district, Municipality Members, Nakhonchaisi District, Nakhonpathom Province
Student's Name	:	Pimprang Srithongin
Degree Sought	:	Master of Political Science
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Asst. Prof. Dr. Ketsada Phathong

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master Degree of Political Science.

Dean of Faculty of Social Sciences .....

(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri, Asst. Prof.)

Thematic Committee :

Chairman .....

(Asst. Prof. Dr. Sompop Rangubtook)

Member (Advisor) .....

(Asst. Prof. Dr. Ketsada Phathong)

Member .....

(Assoc. Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม**
ชื่อนักศึกษา	:	**พิมพรางค์ ศรีทองอินทร์**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษฎา ผาทอง**

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม (2) เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม (3) เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 36 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคอร์ท ซึ่งมี 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.451 ถึง 0.839 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.975 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมุติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t–test แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F – test แบบ One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่แบบ LSD และวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า:

1. ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านอุเบกขา และด้านกรุณา รองลงมาคือ ด้านมุทิตา ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านเมตตา

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านมี

ความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรจัดให้มีโครงการส่งเสริมกิจกรรมเป็นประจำทุกปี เกี่ยวข้องกับการบำรุงสถานที่ทำการ พิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ โดยมีวิทยากรให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วถึง ควรมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้บริการ มีกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป และเทศบาลควรจัดให้มีโครงการอบรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาทางจริยธรรม และเพื่อพัฒนาส่งเสริมคนดีมีคุณธรรมในสังคมต่อไป

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, พรหมวิหาร 4

Abstract

Thesis Topic	:	**The Study of Leadership according to the Principles of the Brahmavihara of Nakhonchaisri Sub-district Municipality Members, Nakhonchaisri District, Nakhon Pathom Province**
Student's name	:	**Pimprang Srithongin**
Degree Sought	:	**Master of Political Science**
Anno Domini	:	**2023**
Advisor	:	**Asst. Prof. Dr. Ketsada Phathong**

The objectives of this thesis were to 1. to study the leadership according to the principles of Brahmavihara 4 of the members of Nakhonchaisri Sub-district Municipality, Nakhonchaisri District, Nakhon Pathom Province, 2. to compare the factors having influence on the leadership according to the principles of Brahmavihara 4 of the members of Nakhonchaisri Sub-district Municipality, Nakhonchaisri District, Nakhon Pathom Province, 3. to propose guidelines for developing leadership according to the principles of Brahmavihara 4 of the members of Nakhonchaisri Sub-district Municipality, Nakhonchaisri District, Nakhon Pathom Province. The sample group used in this research consists of residents living in the area of Nakhonchaisri Sub-district Municipality, Nakhonchaisri District, Nakhon Pathom Province, totaling 367 people. The research instruments used include a research questionnaire consisting of 36 items, Likert scale with 5 levels, with discriminatory power (r) ranging from 0.451 to 0.839, and a reliability coefficient using Cronbach's alpha coefficient method yielding a reliability value of 0.975. Statistical analysis used for data analysis includes frequency, percentage, mean, standard deviation, hypothesis testing using t-test (Independent Samples), analysis of variance (F-test, One-way ANOVA), pairwise difference testing using LSD, and descriptive analysis.

The results of research were found that:

1. Overall, the leadership according to the principles of Brahmavihara 4 of the members of Nakhonchaisri Sub-district Municipality, Nakhonchaisri District, Nakhon

Pathom Province were generally high. In detail, the highest levels of opinion were found in the areas of determination and generosity, followed by integrity. The lowest level of opinion was in the area of compassion.

2. The results of comparing the leadership according to the principles of Brahmavihara 4 of the members of Nakhonchaisri Sub-district Municipality, Nakhonchaisri District, Nakhon Pathom Province, categorized by gender, showed significant statistical differences at the .01 level. By age, there were significant statistical differences overall and in all aspects at the .01 level. By education level, there were no significant differences overall. By occupation, there were significant statistical differences overall at the .01 level. By monthly income, there also were significant statistical differences overall at the .01 level.

3. Advancing leadership according to the principles of Brahmavihara 4 of the members of Nakhonchaisri Sub-district Municipality, Nakhonchaisri District, Nakhon Pathom Province is recommended that the municipality should regularly organize activities related to venue management and illness treatment by inviting speakers educating the public. There should be policies to promote development activities among women, children, teenagers, elderlies and service providers with the aim of addressing social issues and changing community into sustainable development. Furthermore, the municipality should organize training on ethics and morality to solve ethical problems and further increase do-gooders in its community.

Keywords : Leadership, Brahmavihara 4

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษฎา ผาทอง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจ ใส่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย อันประกอบด้วย พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ, ดร., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ และ ดร. สัญญา เคณาภูมิ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้อง ด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ซึ่งท่านทั้งหลายได้ช่วยแนะนำแก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ของมหาวิทยาลัยมหา-มกุฏราชวิทยาลัย ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินการในการวิจัย

ขออนุโมทนาในพระคุณบิดามารดาของข้าพเจ้า ที่ให้ความอุปถัมภ์ในการศึกษาเป็นอย่างดีมาตลอด คุณงามความดีอันใดที่เกิดจากการวิจัยนี้ ขอน้อมเป็นธรรมบูชา เพื่อระลึกถึงคุณแห่งคำสอนของพระบรมศาสดา และขออุทิศส่วนกุศลอันเกิดจากธรรมทานนี้แด่ผู้มีอุปการคุณทุกท่านเทอญ

พิมพรางค์ ศรีทองอินทร์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... **จ**

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... **ช**

กิตติกรรมประกาศ ..... **ฌ**

สารบัญ ..... **ญ**

สารบัญตาราง ..... **ฏ**

สารบัญภาพ ..... **ณ**

บทที่ 1 บทนำ **1**

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 คำถามการวิจัย 3

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย 3

1.4 สมมุติฐานการวิจัย 3

1.5 ขอบเขตของการวิจัย 4

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ 5

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **7**

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ 7

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพรหมวิหารธรรม 17

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร 22

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาลตำบล 26

2.5 บริบทของเทศบาลตำบลนครชัยศรี 34

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 41

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย 50

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 51

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 51

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 51

3.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ 52

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล 53

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 54

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 55

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 57
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 57
4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล 57
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 58
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 89
5.1 สรุปผลการวิจัย 89
5.2 อภิปรายผล 91
5.3 ข้อเสนอแนะ 95
บรรณานุกรม 96
ภาคผนวก 102
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย 103
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ 105
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล 109
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) และคุณภาพของเครื่องมือ 111
ประวัติผู้วิจัย 131

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	58
4.2	จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	58
4.3	จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	59
4.4	จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	59
4.5	จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน	60
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้าน	60
4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านเมตตา	61
4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านกรุณา	62
4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านมุทิตา	64
4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านอุเบกขา	65
4.11	ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม	68
4.13	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม	69
4.14	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม	70
4.15	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านเมตตา	70
4.16	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านกรุณา	71
4.17	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านมุทิตา	72
4.18	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านอุเบกขา	72
4.19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม	73
4.20	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.21	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านมุทิตา	75
4.22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม	76
4.23	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม	77
4.24	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม	78
4.25	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ ด้านเมตตา	79
4.26	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ ด้านกรุณา	80
4.27	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ ด้านมุทิตา	81
4.28	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม	82
4.29	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.30	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม	84
4.31	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน ด้านเมตตา	84
4.32	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน ด้านกรุณา	85
4.33	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน ด้านมุทิตา	86
4.34	ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน ด้านอุเบกขา	86
4.35	วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร-ธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม	88

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาล	27
2.2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	50

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านบวกและด้านลบส่งผลกระทบต่อด้านคุณภาพชีวิตของสังคม เช่น การก่ออาชญากรรม การค้ายาเสพติด การทุจริตคอรัปชั่นที่เกิดขึ้นภายในองค์กร การขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ผู้คนในสังคมเกิดการแข่งขันแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันเพื่อให้ตนเองนั้นได้รับการยอมรับจากสังคม จึงทำให้สภาพสังคมไทยมีความเปราะบางทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม การที่จะให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขและดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน จึงจำเป็นจะต้องอาศัยผู้นำ เพราะผู้นำเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการองค์การ และผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ องค์การจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้น ๆ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือตัวผู้นำที่มีอิทธิพลในการที่จะเป็นต้นแบบพฤติกรรมที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชาและอีกทั้งเป็นผู้คอยฝึกหัดความชำนาญการความเชี่ยวชาญและถ่ายทอดความรู้ที่จำเป็นให้กับผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งองค์ประกอบนี้เป็นสิ่งยืนยันถึงความสำคัญของการบริหารจัดการองค์การได้อย่างชัดเจน (พระมนัส อคฺคธมฺโม, 2554, หน้า 1) และนอกจากนี้ภาวะผู้นำมีผลอย่างมากต่อการส่งเสริมคุณธรรม เริ่มตั้งแต่การชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม ที่องค์การจะก้าวไปข้างหน้า การวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้บุคคลในองค์การมีพฤติกรรมที่ดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ ตลอดไปจนกระทั่งถึงการวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น ๆ ได้ปะพฤติปฏิบัติตาม ผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมจึงต้องยึดมั่นในหลักการและความถูกต้องดีงาม นำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารและการตัดสินใจอย่างสม่ำเสมอ

ภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal aspects) โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันถือว่า ภาวะผู้นำเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา (Change) เป็นเรื่องของการสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) การสร้างแรงจูงใจ (Motivation/ persuasion) การใช้อำนาจ (Power) และอิทธิพล (Influence) ซึ่งเกี่ยวข้องกับทิศทาง (Direction) คอยช่วยให้ทุกคนในองค์กรมั่นใจว่าสามารถเดินทางไปสู่จุดหมายที่ต้องการแน่นอนถูกทิศทาง (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และประยุทธ ชูสอน, 2557, หน้า 1) ซึ่งในองค์การหน่วยงานต่าง ๆ ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ ผู้นำเป็นบุคคลที่มีอำนาจอิทธิพลในการบังคับบัญชามอบหมายงานในกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ ผู้นำเป็นผู้ประสานความต้องการของ

บุคคลความต้องการของงานและความต้องการขององค์การเข้าด้วยกัน (เนตร์พัณณา ยาวิราช, 2552, หน้า 1)

ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ต้องมีคุณธรรมประกอบด้วยเมตตา มีความรัก มีความปรารถนาดี ไมตรีจิต คิดช่วยเหลือให้ผู้อื่นประสบแต่ประโยชน์ และมีความสุขโดยทั่วกัน มีความกรุณาหรือความสงสาร ด้วยการคิดจะช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความเดือดร้อน ทั้งร่างกายและจิตใจในภาวะที่ได้รับความเดือดร้อนเป็นทุกข์ และเป็นการช่วยเหลือที่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใครรวมทั้งตนเอง มีมุทิตา ความพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีอันเป็นความคิดรู้สึก เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชามีความก้าวหน้า มีความสุข และมีอุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือการวางใจเป็นกลางโดยพิจารณาข้อเท็จจริง เมื่อตัดสินใจในเรื่องใดแล้วควรพิจารณาใคร่ครวญด้วยปัญญา มีเหตุผลถูกต้องและเที่ยงธรรม อันเป็นการรักษาความถูกต้องให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เพื่อผดุงไว้ ซึ่งความถูกต้องการมองตามเป็นจริง โดยวางจิตเรียบเสมอมั่นคงเที่ยงตรงดุจตราชั่ง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดี หรือชั่วสมควรแก่เหตุที่ตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัย วางตนและปฏิบัติไปตามความเที่ยงธรรม ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องใช้หลักธรรมดังกล่าวนี้เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2535, หน้า 60)

ในการบริหารงานโดยอาศัยหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารในเขตเทศบาล ซึ่งเทศบาลถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิต ด้วยการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานของชุมชนที่สำคัญ เทศบาลจึงมีภารกิจในการบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความอยู่ดี กินดี มีสุขภาพดี สร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งพัฒนาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุล พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ พัฒนาภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมของเมือง รวมทั้งต้องพัฒนาและรักษาวัฒนธรรม การอนุรักษ์และรักษาประเพณีท้องถิ่น จึงทำให้ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาลจำเป็นต้องการปรับปรุงวิธีการในการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา และนอกจากนี้ปัญหาที่สำคัญที่เกิดจากนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การเทศบาล ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา คือปัญหานักการเมืองท้องถิ่นขาดความรู้ ความสามารถในการบริหารงานเทศบาล ในเทศบาลบางแห่งมีการเล่นพรรคเล่นพวกทำให้การบริหารงานในเทศบาลไม่ได้เต็มประสิทธิภาพ (สมคิด เลิศไพฑูรย์,มรุต วันทนาการ, 2546, หน้า 59) ซึ่งการบริหารการเปลี่ยนแปลงนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำที่สามารถแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการกระตุ้นให้บุคคลอื่นเชื่อและยอมรับวิธีการทำงานของตน (ธงชัย สันติวงษ์, 2542, หน้า 156) การบริหารงานของผู้บริหารนั้นต้องยึดถือหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน ได้แก่หลักธรรมในการครองตน หลักธรรมในการครองคน และหลักธรรมในการครองงาน และนอกจากนี้หลักธรรมที่จะนำพาผู้คนในองค์การไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ หลักธรรมพรหมวิหารธรรม

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ ความสำคัญสาเหตุของปัญหา การใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานของสมาชิกสภา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานของเทศบาลตำบลนครชัยศรี ซึ่งนำหลักพรหมวิหารธรรม มาประยุกต์ใช้ในเทศบาลตำบลนครชัยศรี ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับนักบริหารที่จะนำมาใช้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำเสนอผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และหน่วยงานอื่น ๆ ใช้พิจารณาปรับแก้ไขการบริหารงานตามหลักธรรมให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการบริหารงานมากขึ้น

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ภาวะผู้นำของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรีหลักพรหมวิหารธรรมเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นอย่างไร

1.2.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรีหลักพรหมวิหารธรรมเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลเป็นอย่างไร

1.2.3 ข้อเสนอแนะแนวทางภาวะผู้นำของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรีหลักพรหมวิหารธรรมเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีอะไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.3.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.4 สมมุติฐานการวิจัย

1.4.1 ประชากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

1.4.2 ประชากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

1.4.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

1.4.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

1.4.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรีหลักพรหมวิหารธรรมเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาวะผู้นำของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรีหลักพรหมวิหารธรรม และได้กำหนดประเด็นที่จะศึกษาไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเมตตา 2) ด้านกรุณา 3) ด้านมุทิตา 4) ด้านอุเบกขา

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 8,002 คน (ตามสถิติทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลตำบลนครชัยศรี ข้อมูล ณ วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2566) (เทศบาลตำบลนครชัยศรี, 2566, หน้า 3)

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 367 คน โดยกำหนดตามกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) อ้างใน (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551, หน้า 22-24) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการใช้ตารางเลขสุ่ม

1.5.3 ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่

1) ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

2) ตัวแปรตาม คือ หลักพรหมวิหารธรรม ได้แก่ 1) ด้านเมตตา 2) ด้านกรุณา 3) ด้านมุทิตา 4) ด้านอุเบกขา

1.5.4 ขอบเขตด้านสถานที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.5.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้กำหนดช่วงระยะเวลาในการศึกษาวิจัยระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2566 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2567 รวมเป็นระยะเวลา 6 เดือน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบภาวะผู้นำของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรีหลักพรหมวิหารธรรม เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.6.2 ทำให้ทราบการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรีหลักพรหมวิหารธรรมเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.6.3 ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.6.4 ทำให้ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาภาวะผู้นำ ไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการใช้อำนาจเหนือกว่าผู้อื่น ทำหน้าที่ในการชี้แนะนำแนวทาง จูงใจให้บุคคลอื่นให้ความร่วมมือ ปฏิบัติตามแนวนโยบาย ด้วยความเต็มใจ เพื่อให้การดำเนินงานนั้นประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

1.7.2 สมาชิกสภาเทศบาลตำบลนครชัยศรี หมายถึง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.7.3 พรหมวิหาร หมายถึง เป็นหลักธรรมที่นักปกครองหรือผู้บริหารนำมาปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 4 ประการ ดังนี้

1) เมตตา หมายถึง ความรัก ความหวังดี ที่ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข นักบริหารจะต้องมีความรักและความหวังดีแก่เพื่อนรวมงาน ความรักจะเกิดได้ถ้านักบริหารรู้จักมองแง่ดี หรือส่วนดีของเพื่อนร่วมงาน

2) กรุณา หมายถึง ความเห็นใจ ความสงสาร ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์เมื่อเพื่อร่วมงานประสบเคราะห์กรรม นักบริหารต้องมีความสงสาร หวั่นใจ และคิดหาทางช่วยให้เขาพ้นทุกข์ นั้นก็คือความสงสารจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อนักบริหารเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห้นของคนอื่น

3) มุทิตา หมายถึง มีความชื่นชม มีความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีสุข นักบริหารต้องมีความรัก นักบริหารต้องส่งเสริมให้คนทำงานมีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถจนได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น มีความสุขเมื่อผู้อื่นได้ดี

4) อุเบกขา หมายถึง ความรู้สึกวางเฉย การแสดงความเป้นกลางไม่ลำเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง ผู้บริหารต้องรู้จักวางใจ วางเฉยได้ในเรื่องที่ควรวางเฉย และในเรื่องที่ควรปล่อยวาง ไม่รุสึกยินดียินร้าย หากเรื่องที่เกิดขึ้นผู้บริหารควรใช้สติปัญญาพิจารณาว่าเป็นเหตุผลที่เกิดขึ้น อันสมควรแก่เหตุ และเป็นไปตามสมควรแก่เหตุ หรือพึ่งปฏิบัติไปตามธรรม

บทที่ 2
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัย เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพรหมวิหารธรรม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาลตำบล

2.5 บริบทเทศบาลตำบลนครชัยศรี

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

2.1.1 ความหมายของผู้นำ

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2556, หน้า 33) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำเป็นผู้กระทำให้ภารกิจขององค์กรบรรลุจุดมุ่งหมายได้ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์กร ดังนั้นทุกองค์กรจำต้องมีผู้นำที่สามารถจูงใจ ให้ผู้ร่วมงานทำงานอย่างเต็มความสามารถ เนื่องจากขอบเขตของการเป็นผู้นำนั้นกว้างมาก การให้ความหมายคำว่า ผู้นำ จึงมีผู้ให้ไว้มากมาย โดยทั่วไปนักวิชาการมักจะถือว่า “ผู้นำ” (Leaders) เป็นตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคล (Persons) ส่วน “ภาวะผู้นำ” (Leadership) นั้น เป็นสิ่งที่แสดงออกมา (Actions) จากบุคคลที่เป็นผู้นำอย่างเป็นกระบวนการ

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549, หน้า 41) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำคือผู้ที่ทำให้คนอื่นต้องการทำงานตามที่ผู้นำต้องการ ดั้งนั้นผู้บริหารเชิงพุทธต้องมีภาวะผู้นำ คือมีความสามารถในการจูงใจให้คนเกิดความต้องการอยากปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารบุคคลที่จะเป็นผู้บริหารต้องมีคุณสมบัติสำคัญ 2 ประการคือ อัตตหิตสมบัติ หมายถึงความเพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติส่วนตัวที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ และปรหิตปฏิบัติ หมายถึงความมีน้ำใจในการปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมและองค์กรของตน

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล) (2548, หน้า 22) ได้กล่าวว่า ความเป็นผู้นำคือนายสารถีที่ดีคือ ผู้ที่สามารถขับรถเทียมม้าให้สามารถบรรทุกสิ่งของได้มากไปถึงจุดหมายปลายทางได้รวดเร็วและปลอดภัย เพราะมีคุณสมบัติของนายสารถีที่ดีที่สามารถ หรือนำวงดนตรีที่ดี คือสามารถควบคุมวงดนตรี ซึ่งมีผู้เล่นดนตรีหลายชิ้นหลายคนเป็นวงใหญ่ให้บรรเลงเพลงได้ไพเราะเพราะพริ้ง สะกดใจผู้ฟังให้เคลิบเคลิ้มเป็นสุขใจ หรือให้บรรเลงเพลงได้เร้าใจถูกใจผู้ฟังให้สนุกสนาน เพราะเป็นนายวงดนตรีที่มีความสามารถ กล่าวคือมีสภาวะความเป็นผู้นำสูง ฉันใด หัวหน้าฝ่ายบริหารตลอดถึงหัวหน้างานทุกระดับขององค์กร ที่จะสามารถปกครองบังคับบัญชาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และสามารถบริหารกิจการ กิจกรรมและหรือโครงการต่างๆ ขององค์กรให้บรรลุผลดีมีประสิทธิภาพสูง ก็จะต้องเป็นผู้มีลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี คือ มีประมุขศิลป์สูง

พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุสลจิตฺโต) (2547, หน้า 77) ได้กล่าวว่า ผู้นำตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Leadership” ซึ่งมีความหมายในทำนองเดียวกันว่า “Being a leader; power of leading, thequalities of a leader” หมายถึง ผู้นำไปสู่สิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์แก่มหาชน การนำไปในทางชั่ว ต่ำ เสียหาย เช่น เป็นหัวหน้าโจรพาลูกน้องไปปล้นหรือลักขโมย หรือการตั้งตนเป็นหัวหน้าไปพาคนค้ายาเสพติด ก็คงไม่นับว่าเป็นผู้นำหรือมีภาวะผู้นำ เพราะไม่สัมพันธ์กับเป้าหมายที่ดีงามและมิได้ตั้งอยู่บนฐานแห่งศีลธรรม คุณธรรม และสติปัญญา

พระครูสิริจันทนิวิฐ (บุญจันทร์ เขมกาโม) (2559, หน้า 46) ได้กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลซึ่งถูกแต่งตั้งขึ้นหรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้ามีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชาและอาจชักนำพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางดีหรือชั่วได้ซึ่งเรียกผู้นำตามลักษณะนี้ว่าผู้นำแบบพลวัต (Dynamic Leader) ซึ่งถ้าหากนำไปในทางที่ถูกที่ควรก็เรียกว่าเป็นผู้นำในทางที่ดี ถ้านำไปในทางไม่ถูกต้องปฏิบัติการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อระเบียบแบบแผนของสังคมก็เรียกว่าเป็นผู้นำนิเสธ คือนำในทางไม่ดี

สรุป ผู้นำ คือ เป็นผู้ที่นำความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์มาบริหารจัดการ หรือมีความสามารถในการนำทีมสร้างแรงจูงใจ สร้างแรงบันดาลใจและให้ผู้อื่นทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้งานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

2.1.2 ความหมายของภาวะผู้นำ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2546, หน้า 22) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม

พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุสลจิตฺโต) (2547, หน้า 49) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือความมีคุณธรรม มีคุณสมบัติในการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ในการรวมเอากายรวมเอาใจของมวลชน หรือประสานร้อยรวมคนจำนวนมากให้เห็นดีเห็นชอบ แล้วดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ดีงามอันเดียวกันเป็นผู้ริเริ่มหรือยืนยันสิ่งที่เกิดขึ้นหรือที่ผ่านมาแล้วว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีพูดให้สั้น ๆ ว่า ภาวะผู้นำคือคุณความดีของบุคคลในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามแก่สังคมและมนุษย์ชาติ เช่น ความมีสติปัญญาความรู้ความสามารถ ความบากบั่นเอาจริง เสียสละ มีความหนักแน่น อดทน รอคอยได้ ความเมตตากรุณาปรารถนาดีต่อมนุษย์และสรรพสัตว์ ทุกรูปนาม รวมทั้งสามารถในการประสานงาน การชี้แจง แนะนำชักชวนให้บุคคล หรือกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปให้เห็นร่วมกัน เห็นไปในแนวเดียวกันจนรวมเป็นกลุ่มเดียวกันมีใจเดียวมุ่งมั่นทุ่มเทดำเนินไปในทิศทาง

กิติ ตยัคคานนท์ (2550, หน้า 11) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการ โดยใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อกันและกันให้ร่วมใจกับตนดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้การดำเนินการจะเป็นไปในทางดีหรือชั่วก็ได้

ฉายศิลป์ เชี่ยวชาญพิพัฒน์ และคณะ (2557, หน้า78) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ศิลปะในการชักจูงผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มใจ เต็มความสามารถและกระตือรือร้นหรือภาวะผู้นา คือผู้นำเป็นแบบอย่างและมีความสามารถพิเศษ แสดงบทบาทในการสั่งการและออกคำสั่ง ที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2554, หน้า 45) ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลคนหนึ่งที่จะชักนำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันหรือเป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตามซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน หรือเป็นความสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์การ

อุทัย หิรัญโต (2553, หน้า 33) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำพอสรุปได้ดังนี้

1) ภาวะผู้นำ คือ การที่บุคคลในความสัมพันธ์ซึ่งมีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการโดยกระบวนการติดต่อสื่อสาร ติดตามซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2) ภาวะผู้นำในทางปฏิบัติ คือ การบริหารของกลุ่ม ทำหน้าที่เกี่ยวกับการอำนวยการจูงใจริเริ่มประนีประนอมและประสานงาน โดยอาศัยอำนาจหน้าที่และอำนาจบารมีเป็นเครื่องมือในการบริหารเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สุรศักดิ์ ม่วงทอง (2543, หน้า 31) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ การที่ผู้นั้นใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการโดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน ในอันที่จะบรรลุผลตามเป้าหมายหรือภาวะผู้นำ คือ ความสามารถของบุคคลที่จะชักจูงผู้อื่นให้ร่วมมือร่วมใจกับตนดำเนินการไปสู่จุดหมายของตนเองได้

สรุป ภาวะผู้นำ คือ ผู้มีความสามารถและคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลซึ่งสามารถใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ ให้ผู้อื่นทำงานร่วมกันในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยการใช้กระบวนการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน

2.1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

จากการให้ความหมายของคำว่า ผู้นำ (Leader) และภาวะผู้นำ (Leadership) ดังที่กล่าวมา มีนักวิชาการ ยังเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

บาร์บารา เคลแมน (Barbara Kelleman) (1984 อ้างใน พระมหายุทธพิชาญ โยธสาสโน และคณะ, 2566, หน้า 159-160) ได้สรุปความหมาย ทฤษฎีภาวะผู้นำต่าง ๆ เอาไว้เป็นหมวดหมู่ 10 หมวด คือ

1) ภาวะผู้นำ ในฐานะที่เป็นจุดศูนย์กลางของกระบวนการกลุ่มภาวะผู้นำ เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงและกิจกรรมของกลุ่ม

2) ภาวะผู้นำ ในฐานะที่เป็นบุคลิกภาพและผลกระทบจากสิ่งนี้เอง ภาวะผู้นำ จึงเป็นการเชื่อมโยงภาพพจน์ในอันที่ทำให้ปัจเจกบุคคล สามารถที่จะทำการจูงใจบุคคลอื่น ๆ ให้มีการทำหน้าที่ได้สอดคล้องกับภาวะหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3) ภาวะผู้นำ ในฐานะที่เป็นศิลปะที่ใช้ในการชี้นำ ภาวะผู้นำ จึงเป็นการแสดงออกในบริบทของอำนาจหรืออิทธิพล ดังนั้น จึงมีความพยายามที่จะให้กลุ่มนั้น เป็นไปตามแนวทางหรือเจตนารมณ์ของตัวบุคคลที่เป็นผู้นำนั้น

4) ภาวะผู้นำ ในฐานะที่เป็นการใช้อิทธิพล การเป็นผู้นำนั้น ได้ก่อให้เกิดผลกระทบกับพฤติกรรมของบรรดาสมาชิกภายในกลุ่ม ทั้งนี้ โดยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับบรรดา ผู้ตามนั้นเป็นไปในลักษณะของการตอบสนองต่อกันภายใต้ความสมัครใจ

5) ภาวะผู้นำ ในฐานะที่เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ในขณะที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการอำนวยการเรื่องกิจกรรมกลุ่ม

6) ภาวะผู้นำ ในฐานะที่เป็นรูปแบบของการชักชวน ภาวะผู้นำ ยังเป็นการบริหารคนด้วยการใช้วิธีการจูงใจและมีการสร้างจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยไม่ใช้วิธีการบังคับ

7) ภาวะผู้นำ ในฐานะที่มีการใช้ความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจระหว่างบุคคลโดยในแนวทางนี้ต้องยอมรับว่า อำนาจระหว่างบุคคลนั้น เป็นผลมาจากการที่มีพลังอำนาจบังคับสูงสุดซึ่งบุคคลหนึ่งสามารถใช้อำนาจนั้นมาบังคับบุคคลอีกคนหนึ่ง ให้ลดการต่อต้านเท่าที่จะลดลงได้มากที่สุด ซึ่งบุคคลหลังนี้ สามารถที่จะทำให้เกิดขึ้นได้

8) ภาวะผู้นำ ในฐานะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายโดยที่ภาวะผู้นำ จะเป็นการกระทำเพื่อให้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกลุ่ม

9) ภาวะผู้นำ ในฐานะการจำแนกบทบาท ทั้งนี้โดยที่ภาวะผู้นำนั้นต้องการรวบรวมบทบาทต่าง ๆ ในกลุ่มเข้ามาไว้ด้วยกัน ซึ่งทั้งนี้ก็ด้วยการอำนวยการใช้ความพยายามเพื่อที่จะให้บรรลุความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้

10) ภาวะผู้นำ ในฐานะของการมีความคิดริเริ่ม ภาวะผู้นำ เป็นผลลัพธ์จากการที่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ภายใต้ปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

เสน่ห์ จุ้ยโต (2556, หน้า 82) ได้กล่าวถึง ออร์ดเวย์ ทีด (Orway Tead) ได้รวบรวมคุณสมบัติของผู้นำที่สำคัญ ๆ ที่ผู้นำต้องมีดังนี้

1. พลังกายและพลังประสาท ผู้นำต้องมีพลังกายและพลังประสาทเข้มแข็งมีกำลังใจกล้าแกร่ง มีความอดทนกว่าคนธรรมดา ในเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง ต้องมีความมั่นคงและวางเฉยไม่แสดงอาการหรือความรู้สึกใดๆ ออกมาจะทำเช่นนี้ได้จะต้องมีพลังกายและพลังประสาทเข้มแข็งจริงๆ และยิ่งไปกว่านั้น การเป็นผู้นำจะต้องทำงานหนักกว่าคนธรรมดา หมายความว่า ผู้นำต้องฉลาดรู้ในการบริหารงานที่ควรหรือไม่ควรแก่หน้าที่ของผู้นำไม่ปล่อยงานให้เป็นภาระของผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงอย่างเดียว และผู้นำต้องทำงานมากตรากตรำหลายชั่วโมง มีเวลาพักผ่อนน้อย ถ้าหากพลังกายและพลังประสาทไม่เข้มแข็งจริงๆอาจเกิดความเจ็บป่วยหรือดุลยภาพในตนบกพร่องไป

2. รู้จุดหมายและแนวทางที่จะนำประเทศ คุณสมบัติอีกประการหนึ่งที่ผู้นำต้องมีคือการมีนโยบาย หรือแผนปฏิบัติงานที่จะทำให้เสร็จก่อนหรือหลัง ผู้นำต้องรู้ว่าเป้าหมายในการนำประเทศนั้นมุ่งหน้าไปในแนวทางใด ตนควรจะแสดงบทบาทอย่างไรที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายเหล่านั้น โดยเป้าหมายจะเป็นจริงได้ถ้าหาก

ก. มีวิธีการที่แน่นอน (ชัดเจน) เพื่อการบรรลุเป้าหมายนั้น

ข. คนอื่นสามารถเข้าใจหรืออธิบายให้คนอื่นเข้าใจเป้าหมายและวิธีการนั้น

ค. คนอื่นๆเข้าใจและเห็นด้วยในวิธีการนั้น

ง. ผู้นำต้องมั่นคงและจริงจัง และพยายามทำเป้าหมายนั้นให้เป็นจริงขึ้นมา

3. ความกระตือรือร้น ผู้นำต้องมีความกระตือรือร้น บากบั่นขวนขวายที่จะทำเป้าหมายของตนให้สัมฤทธิผลให้ได้ ความกระตือรือร้นจะทำให้เขายึดมั่นอยู่กับเป้าหมายและแผนงานอันนั้น ทั้งจะช่วยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพลอยกระตือรือร้นในการทำงานไปด้วย ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการตามแผนงานนั้นราบรื่นขึ้น

4. ความเป็นมิตรและความรักผู้นำต้องมีความรักและความเป็นมิตรกับผู้ใต้บังคับ บัญชา มีความโอบอ้อมอารี เอื้ออาทรต่อความเป็นอยู่ของผู้ร่วมงาน และประชาชน เมื่อมีโอกาสก็จะแสดงความห่วงใยให้ปรากฏ การรู้จักครอบครัวของบริวารและการไต่ถามทุกข์สุขของบริวารและคนในครอบครัวของเขา จะเป็นพลังเสน่ห์ยึดเหนี่ยวจิตใจและสร้างศรัทธาในตัวผู้นำให้แนบแน่นต่อไป

5. ความน่าเชื่อถือผู้นำจะต้องทำตนให้น่าเชื่อถือ พูดจริงทำจริง ทำสัญญาประชาคมไว้แล้วต้องทำตาม ไม่เป็นคนเหลาะแหละโลเล หรือท้อแท้จับจ่อบริวารและคนใกล้ชิดจะได้มีความมั่นใจว่า พวกเขาสามารถฝากอนาคต และผลประโยชน์ของพวกไว้กับผู้นำได้ผู้นำจะต้องระมัดระวังพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่เหมาะสมต่อคุณค่า (Values) หรือมาตรฐานทางศีลธรรมของสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

6. ความกล้าตัดสินใจ ความกล้าตัดสินใจเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้นำ ปัญหาที่เผชิญหน้าผู้นำนั้นล้วนแต่เป็นปัญหาสำคัญๆ เกี่ยวกับความเสื่อมถอยหรือความรุ่งเรืองของประเทศชาติ ปัญหาแต่ละปัญหาอาจมีทางออกได้หลายทาง จะเป็นทางใดดี ผู้นำจะต้องกล้าตัดสินใจ ในบางสถานการณ์อาจทำให้มีเวลาทบทวนครุ่นคิดไม่มากนัก ผู้นำจะต้องตัดสินใจเลือกทางออกทางใดทางหนึ่งแน่นอนว่า มันจะถูกหรือผิดก็ได้ เช่น ประธานาธิบดี Woodrow Wilson“การตัดสินใจของข้าพเจ้าอาจจะถูกหรืออาจจะผิดก็ได้ อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะต้องกล้าเสี่ยงและตัดสินใจทำบางสิ่งบางอย่างลงไป”และเมื่อตัดสินใจลงไปแล้วผู้นำจะต้องกล้ารับผิดชอบผลที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้น ด้านผู้นำไทย คือ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์แม้พฤติกรรมบางอย่างจะเป็นที่น่ารังเกียจในบางสังคมและต่อมาตรฐานทางศีลธรรมอันดีงาม ในด้านความกล้าตัดสินใจและความกล้าในการรับผิดชอบแล้วเป็นผู้นำคนหนึ่งที่ได้รับการชมเชย กล่าวขานกันอยู่เสมอจากประโยคที่ว่า“ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบแต่ผู้เดียว”

7. สติปัญญาความรอบรู้ ผู้นำควรเป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด รอบรู้เรื่องราวต่าง ๆ กว่าคนสำคัญทั่วไป แต่ในบางโอกาส บางสถานการณ์ ผู้ที่ได้รับมติให้เป็นผู้นำอาจมีสติปัญญาไม่เลอเลิศเหนือบุคคลธรรมดา แต่ความเฉลียวฉลาดรู้ทันเกมการเมืองเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

8. ครูที่ดี ผู้นำที่ดีต้องเป็นครูที่ดี เพราะในฐานะผู้นำนั้นจะต้องสามารถชี้แนวทางเหตุผล ในการปฏิบัติที่ถูกต้องและความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เมื่อมีปัญหาก็สามารถชี้แจงให้ผู้ร่วมงานหรือคนใกล้ชิดเข้าใจได้ด้วยคำพูดธรรมดาๆ ถ้าหากลูกน้องทำผิดพลาดแต่ความผิดพลาดไม่รุนแรงนักอภัย

ได้ก็ควรให้อภัย ถ้าอภัยไม่ได้ก็ต้องลงโทษตามสมควรแก่เหตุและจะต้องให้ผู้ที่ถูกลงโทษเข้าใจและรับรู้ความผิดของตน

9. ศรัทธาและความเชื่อมั่น การท างานบริหารประเทศนั้น จะให้ผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อเหล่าผู้นำหรือนักการเมืองมีความกระตือรือร้น และกระฉับกระเฉงในการท างานไม่รู้สึกเหนื่อยหน่ายเฉื่อยชา จะเป็นเช่นนี้ได้ผู้ทำงานจะต้องรู้สึกว่างานที่ตนกำลังดำเนินการอยู่นั้นมีทางสำเร็จมีเป้าหมายที่เด่นชัด มีอุดมการณ์ที่มั่นคง มีศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อความสำเร็จสูงผู้นำจะต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในความสำเร็จของงานให้เกิดขึ้นกับลูกน้องหรือประชาชน เหนือสิ่งอื่นใดผู้นำจะต้องสามารถทำให้ลูกน้องมีความเข้าใจว่าความศรัทธาและความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จของเขา

2.1.4 ประเภทของผู้นำและภาวะผู้นำ

ประเภทของผู้นำและลักษณะของผู้นำจะเป็นแบบใดซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของสังคมในแต่ละแห่งเป็นต้นตัวกำหนด เพราะผู้นำที่เป็นบุคคลธรรมดาก็สามารถที่จะได้รับการยอมรับจากมติมหาชนติมหาชน จึงต้องปรับปรุงตนเองให้เข้าสภาพแวดล้อมและสารภาพการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีทัศนะของนักวิชาการทั้งหลายต่อไปนี้

กวี วงศ์พุฒ (2545, หน้า 11-12) ได้จำแนกผู้นำออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

ก. พิจารณาตามความรับผิดชอบที่ผู้รับผิดชอบอยู่ซึ่งแยก ได้เป็นผู้นำซึ่งได้มาโดยอำนาจ อันได้แก่ ผู้นำที่เป็นผู้นำขึ้นมาโดยอาศัยอำนาจทางกฎหมายหรืออำนาจทางการปกครองอำนาจจากการบังคับบัญชา ทำให้สามารถใช้บุคคลอื่น ๆ ให้เกิดประโยชน์ ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม อำนาจของผู้นำในลักษณะนี้ใช้จำแนกได้ดังนี้

1. ผู้นำแบบใช้พระเดช ผู้นำในลักษณะนี้ได้อำนาจมาตามตัวบทกฎหมาย เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายและสามารถใช้อำนาจได้ตามกฎหมาย ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตาม ผู้นำประเภทนี้ได้แก่ ผู้นำตามหน่ายราชการต่าง ๆ

2. ผู้นำลักษณะพิเศษหรือมีความสามารถพิเศษผู้นำที่มีคุณลักษณะนี้เป็นผู้ที่มีพรสวรรค์โดยกำเนิด มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถพิเศษในการโน้มน้าวหรือเข้าใจคนผู้นำประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่งอย่างเป็นทางการ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและสมาชิกในกลุ่มจะออกมาในรูปแบบความร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความรักความศรัทธาที่มีสมาชิกในกลุ่มมีต่อผู้นำซึ่งจะเป็นให้พลังสมาชิกเหล่านั้นร่วมกันปฏิบัติตามคำแนะนำด้วยความเคารพนับถือทีสมาชิกในกลุ่มมีต่อผู้นำซึ่งจะเป็นให้พลังสมาชิกเหล่านั้นร่วมกันปฏิบัติตามคำแนะนำด้วยความพร้อมเพียง

3. ผู้นำแบบพ่อพระ ผู้นำลักษณะนี้ เป็นผู้นำที่เป็นจุดศูนย์กลางแห่งความรักเป็นจุดศูนย์กลางรวมศรัทธา ความศรัทธา ความเชื่อมั่นจากคนทั้งปวง ผู้นำในลักษณะนี้จะไม่ใช้อำนาจตาม

แบบอย่างผู้นำแบบใช้พระเดชหรือผู้นำในลักษณะพิเศษ อำนาจต่าง ๆ เกิดจากแรงศรัทธารักและเคารพนับถือจากประชาชนโดยประชาชนจะพร้อมใจกันปฏิบัติตาม ผู้นำแบบ พ่อพระที่เห็นชัดคือ องค์พระมหากษัตริย์

ข. พิจารณาจากวิธีการที่ผู้นำใช้ ซึ่งจำแนกได้ ดังนี้

1. ผู้นำแบบอัตนิยม หรือแบบเผด็จการ คือ ผู้นำที่มีความก้าวร้าวใช้อำนาจเหนือผู้อื่นข่มผู้อื่น ทำตัวเป็นจุดศูนย์กลางของกลุ่ม ความลำบากบ้าบิ่น เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่นนั้นมีน้อยมาก ผู้นำแบบอัตนิยม จะมุ่งหนักไปทางด้านวินัยและชอบสัญลักษณ์ภายนอกที่แสดงถึงฐานะและอำนาจเป็นต้นว่า เครื่องแบบทางทหารหรือตำรวจผู้นำประเภทนี้ส่วนใหญ่แล้วจะมีความเชื่อมั่นในตัวเองเท่านั้น ความเชื่อในผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหากมีจะน้อยมากหรือแทบจะไม่มีเลย

2. ผู้นำแบบประชานิยมหรือการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้นำ ประเภทนี้จะไม่มุ่งความสนใจเกี่ยวกับการมีอำนาจแต่ใช้วิธีกระตุ้นหรือเร้าให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมกิจกรรม ร่วมออกความคิดเห็น ผู้นำในลักษณะนี้ไม่ได้ทำตัวเป็นจุดศูนย์กลางในการแสดงพฤติกรรมของกลุ่ม การนำกลุ่ม จะนำโดยอาศัยวิธีการเชิญชวนให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมออกความคิดเพื่อจะได้วัตถุประสงค์ของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะได้รับการสนับสนุนในกลุ่มร่วมกันพิจารณา

3. ผู้นำแบบเสรีนิยม ผู้นำในลักษณะนี้เป็นผู้นำที่ปล่อยปละละเลยเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มใช้เสรีภาพอย่างกว้างขวางจนดูประการหนึ่งขาดหลัก ยินยอมให้ทุกคนปกครองตนเองมากกว่าที่จะชี้นำหรือจำกัดแนวทางปฏิบัติเป็นผู้นำประเภทปล่อยกลุ่มตามสบายในบางครั้ง อาจจำเป็นจะต้องกำกับ ก็เป็นการกำกับหรือดูแลเพียงเล็กน้อยเท่านั้นลักษณะผู้นำประเภทนี้โดยทั่ว ๆ ไปจะมีลักษณะเหนื่อยหน่ายเฉื่อยชา สมาชิกในกลุ่มต่างทำงานตามความพอใจของตนเองเป็นกลุ่มที่ขาดระเบียบวินัยเป็นที่สุด

ค. พิจารณาจากบทบาทที่ผู้นำแสดง จำแนกได้ ดังนี้

1. ผู้นำ แบบแสดงตนเองในลักษณะพ่อแม่ปกครองลูก คือ ทำตัวเหมือนพ่อแม่ให้ลูกน้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามเสมือนหนึ่งเป็นลูกหลานดูแลปกป้องและคุ้มครองลูกน้อง

2. ผู้นำแบบใช้กลอุบายกุมบังเหียนการบริหาร ผู้นำในลักษณะนี้จะพยายามสร้างอำนาจ ใช้อำนาจโดยอาศัยประสบการณ์ความรอบรู้และตำแหน่งของตนให้เข้ากับสถานการณ์พยายามเชิดบุคคลหนึ่งขึ้นให้แสดงบทบาทเพื่อผลประโยชน์ของตนให้เข้ากับสถานการณ์พยายามเชิดบุคคลหนึ่งขึ้นให้แสดงบทบาทเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

3. ผู้นำในลักษณะผู้เชี่ยวชาญประเภทนี้ ไม่มีอำนาจในการบังคับบัญชาผู้อื่น ไม่ใช่หัวหน้างานโดยแท้จริง เพียงแต่คอยให้คำแนะนำทางวิชาการในสาขาที่ตนรอบรู้และถนัด

2.1.5 ลักษณะ และคุณสมบัติของภาวะผู้นำ

มีนักวิชาการและนักบริหารได้กล่าวถึงคุณสมบัติและคุณลักษณะของผู้นำไว้ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2522, หน้า 124) กล่าวไว้ว่าคุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูง มักจะต้องมีความเฉลียว ฉลาด มีความยุติธรรม มีความเข้าใจ มีความรอบรู้ ทั่วไปและความรอบรู้เฉพาะอย่าง มีการรับรู้ได้อย่างถูกต้องและเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สูงอีกด้วย นอกจากนี้ยังได้ศึกษาและตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้นำไว้หลายประการ ได้แก่

1. คุณลักษณะทางร่างกาย (Physical Traits) เกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาดี เช่น ความสูงพอเหมาะ น้ำหนักไม่มีมากนัก หน้าตาดี สุขภาพแข็งแรง

2. คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ(Personality)เกี่ยวกับความฉลาดความกระตือรือร้นในหน้าที่การงาน ความริเริ่มในทางความคิด ความอดทน ความพยายาม

3. คุณลักษณะทางนิสัยส่วนตัว (Personal Traits) เกี่ยวกับความฉลาดความรับผิดชอบการตัดสินใจ การชอบและรักงาน

4. คุณลักษณะทางสังคม (Social Traits) เกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจ ความมีมนุษย์สัมพันธ์ความเป็นผู้ไว้วางใจได้ ร่วมงานกับผู้อื่นได้

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2523, หน้า 17-24) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำที่สำคัญๆ ที่ผู้นำต้องมีดังนี้

1) พลังกายและ พลังประสาทผู้นำต้องมีพลังกายและ พลังประสาทที่เข้มแข็งมีกำลังใจกล้าแกร่ง มีความอดทนกว่าคนธรรมดา เมื่อเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมืองหรือสังคมขึ้นต้องมีความมั่นคงและวางเฉย ไม่แสดงอาการหรือความรู้สึกอยากได้ออกมาผู้ที่จะทำเช่นนี้ได้จะต้องมีพลังกายและพลังประสาทเข้มแข็งจริง ๆ และยิ่งไปกว่านั้น การเป็นผู้นำ จะต้องทำงานหนักกว่าคนธรรมดา หมายความว่า ผู้นำ ต้องฉลาดรอบรู้ในการบริหารที่ควรหรือไม่ควรแก่หน้าที่ไม่ปล่อยงานให้เป็นหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงอย่างเดียว ผู้นำต้องทำงานมากตรากตรำงาน เป็นเวลาหลายชั่วโมง มีเวลาพักผ่อนน้อย ถ้าหากพลังกายและพลังประสาทไม่แข็งแรงจริง ๆ อาจเกิดความเจ็บป่วยหรือดุลยภาพในตนเองบกพร่องไป

2) รู้จุดมุ่งหมายและแนวทางที่จะพัฒนา คุณสมบัติอีกประการหนึ่งที่ผู้นำจะต้องมี คือ การมีนโยบายหรือแผนปฏิบัติงานที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จ ผู้นำจะต้องรู้ว่า เป้าหมายในการพัฒนานั้น มุ่งหมายไปในแนวทางใด ตนควรจะแสดงบทบาทอย่างไรที่จะทำให้เป้าหมายเหล่านี้บรรลุผล เป้าหมายเหล่านี้จะเป็นจริงได้ถ้าหาก

(1) มีวิธีการที่แน่นอน ชัดเจน เพื่อการบรรลุเป้าหมายนั้น

(2) คนอื่นสามารถเข้าใจหรืออธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจเป้าหมายและวิธีการนั้น ๆ ได้

(3) คนอื่น ๆ มีความเห็นด้วยและเข้าใจวิธีการนั้น ๆ

(4) ผู้นำต้องมั่นคงและจริงจังและพยายามทำเป้าหมายนั้นให้เป็นจริงขึ้นมา

3) ความกระตือรือร้น ผู้นำ ต้องมีความกระตือรือร้นบากบั่นขวนขวายที่จะทำเป้าหมายของตนให้สัมฤทธิ์ผลให้ได้ ความกระตือรือร้น จะทำให้เขายึดมั่นอยู่กับเป้าหมายและแผนงานนั้น อันจะช่วยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพลอยกระตือรือร้นในการทำงานไปด้วย ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการตามแผนงานนั้นราบรื่นขึ้น

4) ความเป็นมิตร ผู้นำต้องมีความรักและความเป็นมิตรต่อผู้ใต้บังคับบัญชามีความโอบอ้อมอารีเอื้ออาทรต่อความเป็นอยู่ของผู้ร่วมงานและประชาชน เมื่อมีโอกาสก็แสดงความห่วงใยให้ปรากฏ การรู้จักครอบครัวของบริวารและการไต่ถามสารทุกข์สุกดิบของบริวารและของคนในครอบครัวของเขา จะเป็นพลังเสน่ห์ยึดเหนี่ยวจิตใจและสร้างศรัทธาในตัวผู้นำให้แนบแน่นต่อไป

5) ความน่าเชื่อถือ ผู้นำ จะต้องทำตนให้เป็นคนที่น่าเชื่อถือได้ โดยการพูดจริงทำจริงตามสัญญาประชาคม ไม่เป็นคนเหลาะแหละโลเลหรือท้อแท้จับจด บริวารและคนใกล้ชิดจะได้มีความมั่นใจว่าพวกเขาสามารถ ฝากอนาคตและผลประโยชน์ของพวกเขาไว้กับผู้นำ ได้ผู้นำจะต้องระมัดระวังพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่เหมาะสมต่อคุณค่า (Values) หรือมาตรฐานทางศีลธรรมของสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

6) ความกล้าในการตัดสินใจเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้นำปัญหาที่เผชิญหน้าผู้นำอยู่นั้น เป็นปัญหาสำคัญ เกี่ยวกับความเสื่อมถอยหรือความรุ่งเรืองของประเทศชาติและองค์กรต่าง ๆ ปัญหาแต่ละปัญหาอาจมีทางออกหลายทางจะเป็นทางใดนั้นตัวผู้นำ จะต้องกล้าตัดสินใจในสถานการณ์บางสถานการณ์นั้น ตัวผู้นำ อาจจะไม่มีเวลาในการทบทวนครุ่นคิดมากนัก ผู้นำ อาจจะต้องตัดสินใจทบทวนเลือกทางออกทางใดทางหนึ่งที่แน่นอน

7) สติปัญญาความรอบรู้ ผู้นำควรจะเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด รอบรู้เรื่องต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนสามัญทั่วไป แต่ในบางโอกาสบางสถานการณ์ ผู้ที่ได้รับมติให้เป็นผู้นำอาจมีสติปัญญาไม่เลอเลิศเหมือนบุคคลธรรมดา แต่การเฉลียวฉลาดรู้ทันปัญหาและอุปสรรคเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ผู้นำจึงควรขวนขวายหาความรู้จากการอ่าน จากการสังเกตการณ์และจากการศึกษาเปรียบเทียบสถานการณ์ให้มาก ๆ คุณสมบัติที่ผู้นำควรมีพร้อมกับสติปัญญาความรอบรู้ได้แก่การมีจินตนาการ (Imagination) และการมีอารมณ์ดี จินตนาการคือ มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนหรือมีแนวทาง ในการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า เพื่อช่วยเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่สำคัญคือ จินตนาการของผู้นำนั้นต้องไม่เป็นความเพ้อฝันส่วนอารมณ์ดีนั้นเปรียบเหมือนน้ำมันหล่อลื่นในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ช่วยไม่ให้เกิดความตึง

เครียดเนื่องจากความตั้งใจในการทำงานมากเกินไปการมีอารมณ์ดีหรือมีอารมณ์ขันในบางครั้งจะทำให้ลูกน้องบริวารเกิดความเป็นกันเอง ไม่ระแวงภัยจนเกินไปอาจทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกลมเกลียวสมัครสมานสามัคคีในการบริหารงานขึ้น

8) ครูที่ดี ผู้นำที่ดีต้องเป็นครูที่ดี เพราะในฐานะผู้นำนั้นต้องสามารถชี้แนวทางเหตุผลในการปฏิบัติที่ถูกต้องและความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เมื่อมีปัญหาก็สามารถชี้แจงให้ผู้ร่วมงานหรือคนใกล้ชิดเข้าใจได้ด้วยคำพูดธรรมดาๆ ถ้าหากลูกน้องทำผิดพลาดแต่เป็นความผิดพลาดที่ไม่รุนแรงนักหากให้อภัยได้ก็สมควรให้อภัย ถ้าให้อภัยไม่ได้ก็สมควรลงโทษตามสมควรแก่เหตุและจะต้องให้ผู้ที่ถูกลงโทษเข้าใจและรับรู้ความผิดของตน

9) ศรัทธาและความเชื่อมั่น การทำงานในหน้าที่ของผู้บริหารนั้น จะให้ผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อเหล่าผู้นำ มีความกระตือรือร้นและกระฉับกระเฉงในการทำงานไม่รู้สึกเหนื่อยหน่ายเฉื่อยชาการที่จะเป็นเช่นนี้ได้ ผู้นำต้องรู้สึกว่างานที่ตนกำลังดำเนินการอยู่นั้นมีหนทางสำเร็จและมีเป้าหมายที่เด่นชัด มีอุดมการณ์ที่มั่นคงมีศรัทธาและความเชื่อมั่นในความสำเร็จสูงผู้นำจะต้องสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในความสำเร็จของงานให้เกิดขึ้นกับลูกน้องหรือประชาชนเหนือสิ่งอื่นใดผู้นำจะต้องทำให้ลูกน้องมีความเข้าใจว่าความศรัทธาและความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จของเขา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพรหมวิหารธรรม

2.2.1 ความหมายของพรหมวิหารธรรม

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2548, หน้า 142-143) ให้ความหมายคำว่า พรหมวิหาร 4 หมายถึง ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤติที่ประเสริฐ บริสุทธิ์ ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจกำกับความประพฤติจึงจะเชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจด และปฏิบัติตนต่อมนุษย์สัตว์ ทั้งหลายโดยชอบ มีดังนี้

1. เมตตา คือ ความรัก ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า

2. กรุณา คือ ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันที่จะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์

3. มุทิตา คือ ความยินดี ในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง ประกอบด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ ต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป

4. อุเบกขา คือความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้ว อันควรได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดู ในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำ

แก้ว ชิดตะขบ (2547, หน้า 93-94) กล่าวว่า พรหมวิหาร 4 หมายถึงธรรมเป็นเครื่องอยู่อันประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักและกำกับความประพฤติให้เป็นไปโดยชอบ ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจดปฏิบัติตนต่อมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายโดยชอบธรรมประกอบด้วย 4 อย่าง คือ

1. เมตตา ความรักใคร่ ปรารถนาจะให้เขาเป็นสุข คำว่า “เมตตา” หมายถึงความสนิทสนม คือ ความรักใคร่เว้นจากราคะ ความกำนัด ได้แก่ความปรารถนาให้เกิดความสุขความเจริญให้แก่ผู้อื่น ความปรารถนาดีอยากให้มีความสุข ความมีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์และสัตว์ทั่วหน้า

2. กรุณา ความสงสาร คิดจะช่วยให้เขาพ้นทุกข์ คำว่า “กรุณา” หมายถึง ความหวั่นใจเมื่อผู้อื่นได้รับความทุกข์ร้อน ได้แก่ ปรารถนาเพื่อปลดเปลื้องความทุกข์ร้อนของเขาหรือความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์ ความใฝ่ใจในอันที่จะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์

3. มุทิตา ความพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นได้ คำว่า “มุทิตา” หมายถึง ความชื่นบาน ได้แก่ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี หรือความยินดีในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตใจผ่องใสบันเทิง ประกอบด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอต่อสรรพสัตว์ผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุขเจริญงอกงามยิ่งขึ้นได้

4. อุเบกขา ความวางเฉย ไม่ดีใจไม่เสียใจเมื่อผู้อื่นถึงความพิบัติ คำว่า “อุเบกขา” หมายถึงความวางเฉย ได้แก่วางตนเป็นกลางในเมื่อจะแผ่เมตตาไปก็ไม่สมควร เช่น เอาใจช่วยโจร เป็นต้นหรือความมีใจเป็นกลางอันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือมีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตราชั่ง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชังพิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้วอันควรได้ดีหรือชั่วสมควรแก่เหตุอันประกอบพร้อมที่จะพินิจฉันและปฏิบัติตามธรรม รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดูในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำ

บุญมี แท่นแก้ว (2539, หน้า 173) ได้ให้ความหมายของพรหมวิหารธรรม ทั้ง 4 ประการดังนี้

1. เมตตา หมายถึง ความรัก คือ ความปรารถนาดีมีไมตรี ต้องการความช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข

2. กรุณา หมายถึง ความสงสาร คือ อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ใฝ่ใจที่จะปลดเปลื้องความทุกข์ยาก เดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง

3. มุทิตา หมายถึง ความเบิกบานพลอยยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข ก็มีจิตใจแช่มชื่นแจ่มใสเบิกบาน เมื่อเห็นเขาประสบความสำเร็จ งอกงามยิ่งขึ้นไปก็พลอยยินดี ปรีดาปราโมทย์บันเทิงใจด้วย

4. อุเบกขา หมายถึง ความมีใจเป็นกลาง คือ มองตามความเป็นจริง โดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอ มั่นคง แน่วแน่ เที่ยงตรงดุจตราชั่ง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดีหรือชั่วสมควรแก่เหตุผลที่ตนประกอบ พร้อมที่จะวินิจฉัยวางตนและปฏิบัติไปตามความเที่ยงธรรม

พรหมวิหารธรรม ว่าเป็นธรรมหมวดหนึ่งในพระพุทธศาสนา มีความหมายหลายนัยประกอบด้วย

1. การเป็นธรรมเครื่องอยู่ของพรหม เครื่องอยู่อย่างพรหมและทำให้พรหมเสมอด้วยพรหม โดยมุ่งประเด็นที่ว่า เมื่อผู้บำเพ็ญสมาธิ เจริญเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขาแล้ว ย่อมส่งผลให้บรรลุฌาณได้ตามลำดับ

2. เป็นธรรมเครื่องอยู่ของผู้ประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐหลักความประพฤติที่ประเสริฐ เมื่อมีธรรม 4 ประการนี้ประจำใจ ย่อมมีความรักสรรพสัตว์ ปรารถนาช่วยสรรพสัตว์นั้น ๆ ไม่สำเร็จ

3. เป็นธรรมเครื่องอยู่ของผู้เป็นใหญ่ คือ ผู้นำ ผู้ปกครองโดยมุ่งให้ผู้นำหรือผู้ปกครองมีความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นพื้นฐานช่วยเหลือเขาประสบความทุกข์ ยินดีด้วยเมื่อเขาได้รับความสำเร็จและวางใจเป็นกลางไม่ตกอยู่ในอคติ พรหมวิหารธรรม 4 เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า อัปปมัญญา 4 เพราะมุ่งประเด็นที่ว่า แผ่ไปไม่จำกัดในมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย เป็นพรหมวิหารธรรม 4 “พรหฺมวิหาร” เป็นคำภาษาบาลี แปลว่า ธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพรหม แยกศัพท์ได้ คือ พฺรหฺม+วิหาร การประกอบศัพท์มีดังนี้ พฺรหฺม ศัพท์ แปลว่าพรหม โดยธรรมเป็นเครื่องมืออยู่อย่างประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักและกำกับความประพฤติให้เป็นไปโดยชอบ ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจดและปฏิบัติตนต่อมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายโดยชอบประกอบด้วย 4 อย่าง คือ

1) เมตตา คือความรักใคร่ ปรารถนาจะให้เขาเป็นสุข คำว่า “เมตตา” หมายถึง ความสนิทสนม คือ ความรักใคร่ที่เว้นจากราคะ ความกำหนดได้แก่ ความปรารถนาให้เกิดความสุขความเจริญแก่ผู้อื่นความปรารถนาดีอยากให้มีความสุข ความมีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์และสัตว์ทั่วหน้า

2) กรุณา คือความสงสาร คิดจะช่วยให้พ้นทุกข์คำว่า “กรุณา” หมายถึง ความหวั่นใจเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับทุกข์ร้อน ได้แก่ ปรารถนาเพื่อจะปลดเปลื้องความทุกข์ร้อนของเขาหรือความสงสารคิดจะช่วยให้เขาพ้นทุกข์ ความใฝ่ใจอันที่จะปลดเปลื้องความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์

3) มุทิตา คือความพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดี คำว่า “มุทิตา” หมายถึง ความชื่นบานได้แก่ ความพลอยยินดีในเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีหรือความยินดีในเมื่อผู้อื่นมีความสุขอยู่ดีมีสุข มีจิตใจผ่องใสบันเทิง ประกอบด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอต่อสรรพสัตว์ผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุขเจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป

4) อุเบกขา คือความวางเฉย ไม่ดีใจไม่เสียใจ เมื่อผู้อื่นถึงความวิบัติ คำว่า “อุเบกขา” หมายถึง ความวางเฉย ได้แก่ วางตนเป็นกลาง ในเมื่อจะแผ่เมตตาไปก็ไม่สมควร เช่น เอาใจช่วยโจร เป็นต้น หรือความวางใจเป็นกลางอันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือ มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตราชั่ง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชังพิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้วอันควรได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันประกอบ พร้อมที่จะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรมรวมทั้งรู้จักวางเฉย สงบใจ มองดู ในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำ เพราะเขารับผิดชอบตนได้ดี เขาสมควรรับผิดชอบตนเองหรือเขาได้รับผลอันสมควรกับความรับผิดชอบของเขา

2.2.2 ความสำคัญของพรหมวิหารธรรม

โสรีช์ โพธิแก้ว (2564, หน้า ออนไลน์) ได้กล่าวว่า การเจริญพรหมวิหารธรรมเป็นสิ่งที่พึงกระทำอย่างยิ่งเพื่อแผ่จิตใจที่ดีงามออกไปปลอบประโลมใจสังคม ไม่ว่าสังคมเล็กๆ ใกล้ตัว หรือสังคมใหญ่ๆ ไกลตัว ในยามที่ทุกข์เข็ญจากโรคภัยที่ร้ายแรงกำลังคุกคามและความเป็นอยู่ที่ยากลำบากกำลังส่งผลกระทบทุกผู้คน

พึงเจริญเมตตาธรรม คือใจที่เป็นมิตร เพราะเราทุกคนได้ร่วมใช้ชีวิตที่มีชะตากรรมเดียวกัน มันเป็นภาวะที่ต้องร่วมประสบในการมีชีวิต เมตตาธรรมคือการให้รอยยิ้มที่อบอุ่นแก่ดอกไม้ ต้นไม้ แก่แม่น้ำ แก่แผ่นดิน เพราะทั้งหมดนั้นประกอบอยู่ในชีวิตของเรา เมตตาธรรมคือความยินดีและขอบคุณความเป็นเพื่อนที่สรรพสิ่งล้วนมีแก่เรา เมตตาธรรมคือการกล่าวถ้อยคำที่เป็นมิตร ความคิดที่แสดงความเข้าใจและการกระทำที่ส่งเสริมความเป็นเพื่อนร่วมด้วยการแบ่งปันเอื้อเฟื้อเจือจาน เมตตาธรรมจะช่วยอุ้มชูจิตใจที่อ่อนล้าให้กลับมาแกล้วกล้ามีกำลัง เช่นเดียวกับหยาดฝนที่ชะโลมต้นไม้ในหน้าแล้งให้มีพลังฟื้นฟูให้แก่การมีชีวิต เมตตาธรรมเป็นใจที่ลดความสำคัญของตนเองและแผ่ขยายใจนั้นไปประโลมใจผู้อื่นเช่นเดียวกับต้นไม้ใหญ่ที่แผ่ร่มเงาและความร่มเย็นไปสู่สรรพสิ่งรอบๆ ตัว

พึงเจริญกรุณาธรรม คือใจที่สงสาร และปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ความอัตคัดความยากลำบาก กรุณาคือใจที่เห็นต้นไม้ในกระถางแห้งมีใบเหลืองจึงได้ใช้บัวตักน้ำเพื่อลดให้ต้นไม้ได้รับความชุ่มฉ่ำและฟื้นฟูพลังชีวิตได้อีก กรุณาคือใจที่เห็นสุนัขหิวโซอยู่ข้างถนนแล้วจึงเดินไปซื้ออาหารมาเจือจานสุนัขนั้น กรุณาคือใจที่ค่อยค่อยช้อนมดตัวน้อยที่ตกน้ำขึ้นมาไว้ในที่แห้ง กรุณาคือใจที่ย้ายก้อนหินเพื่อให้ต้นไม้ต้นเล็กๆ ได้มีเนื้อที่สำหรับความงอกงามเติบโต กรุณาคือใจที่เห็นความยากไร้ของเพื่อนมนุษย์แล้ว

คิดและลงมือทำสิ่งที่ปลดเปลื้องความยากไร้เหล่านั้น จนผู้คนสามารถพึ่งพาตนเองลืมตาอ้าปากได้และมีชีวิตอยู่อย่างภาคภูมิ กรุณาคือใจที่อยากให้การศึกษาเพื่อผู้คนจะได้มีวิชาไปเลี้ยงชีวิต กรุณาคือใจที่เห็นผู้คนป่วยไข้แล้วลงมือสร้างสถานพยาบาลสร้างแพทย์สร้างพยาบาลเพื่อเกื้อกูลรักษาผู้ป่วยไข้เหล่านั้น กรุณาคือใจที่ยกจานอาหารขณะที่กำลังจะลงมือรับประทานเพื่อมอบให้แก่บุคคลที่หิวโหยอยู่เบื้องหน้า กรุณาคือใจที่สร้างตู้ปันสุขและหม้อน้ำไว้หน้าบ้านเพื่อให้ผู้คนที่เดินเหน็ดเหนื่อยผ่านทางจะได้บริโภค กรุณาคือการบริจาคเงินทองทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือยามเกิดภัยต่างๆ แก่เพื่อนมนุษย์ กรุณาเป็นใจที่จะช่วยให้ช่องว่างของผู้คนได้ลดน้อยลงเพราะการแบ่งปันยอมลดความเหลื่อมล้ำจากความแตกต่างมาผูกพันกันด้วยจิตใจ กรุณาคือใจที่สละตนเองไปเพิ่มเติมให้แก่ผู้อื่น กรุณาคือใจที่มองสรรพสิ่งด้วยความเอ็นดูและงดการทำร้ายสิ่งต่างๆ ไม่ว่าในระดับความคิดความรู้สึกหรือถ้อยคำตลอดจนการกระทำ กรุณาคือใจที่เกื้อกูลให้สรรพสิ่งได้พ้นจากความทุกข์ยากลำบากเพื่อจะได้มีชีวิตที่แข็งแรงและทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและผู้อื่นอย่างเต็มกำลัง

พึงเจริญมุทิตาธรรม คือการมีจิตใจที่เห็นคุณงามความดีของผู้อื่นและในสรรพสิ่ง มุทิตาคือจิตใจที่เห็นและชื่นชมในความอดทน ความวิริยะพากเพียร ความเกื้อกูล ความเอื้อเฟื้อ ความมีน้ำใจ การแบ่งปันตลอดจนแรงใจที่ผลักดันให้ใช้ชีวิตที่ไม่ย่อท้อต่อความทุกข์ยาก และเห็นความงามของความพยายามจะยกระดับตนเองของผู้คน มุทิตาเป็นใจที่เผื่อแผ่ออกไป ไม่เป็นใจที่หุบให้ทุกสิ่งเข้ามาเป็นของตนหรือเป็นไปตามใจตน มันจึงไม่มีความไม่พอใจ ไม่มีความอิจฉาริษยา มันจึงไม่มีใจที่จะกล่าวร้าย ว่าร้าย แต่เป็นใจที่ยกย่องความดีความงามของผู้อื่นและของสรรพสิ่ง มุทิตาจึงเป็นจิตใจที่ปลอบประโลมใจ ฟื้นฟูกำลังใจเป็นอย่างยิ่ง มุทิตาเป็นใจที่นำให้เกิดการกระทำที่เป็นไปเพื่อยกย่องเชิดชูเพื่อดำรงสิ่งดีสิ่งงามให้เป็นกระแสที่นำสังคมให้เกิดความชื่นใจ

พึงเจริญอุเบกขาธรรม นั่นคือใจที่มั่นคงไม่หวั่นไหว อิ่มเอิบด้วยขันติธรรม เพราะอุเบกขาเป็นใจที่ได้รับการค้ำจุนด้วยความเข้าใจในความเป็นจริงของธรรมชาติ ของชีวิต ซึ่งดำเนินผันแปรไปตามเหตุปัจจัยต่างๆ ที่เกินการควบคุมของมนุษย์ และเป็นความสามารถที่จะจัดการให้การดำรงอยู่เป็นไปอย่างสอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิต อุเบกขาเป็นใจที่สามารถยืดหยุ่นเพื่อการอยู่กับความจริงได้อย่างกลมกลืน ในยามสะดวกสบายมันก็จัดการให้จัดการอย่างที่เหมาะสม ในยามยากลำบากมันก็จะช่วยจัดการให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ ในยามพลัดพรากสูญเสียมันก็จัดใจให้มั่นคงกับความจริงนั้น มันเป็นใจที่นอบน้อมยอมรับความจริงอย่างเข้าใจ อุเบกขาเป็นใจที่อิ่มเอิบด้วยสติปัญญาอันเป็นภาวะที่เป็นคุณอย่างที่สุดในการเข้าใจความจริงของชีวิตที่มีการเกิด การดำรงอยู่และการสิ้นสุด ทำให้ความมั่นคงไม่หวั่นไหวกับความผันแปรต่างๆ เป็นไปได้ อุเบกขาเป็นจิตใจที่เข้มแข็งมุ่งมั่น ไม่วอกแวกและไม่อ่อนแอด้วยความเห็นแก่ตัว หรือด้วยการเอาตัวเองเป็นใหญ่ มันจึงไม่มีความกลัว ความโกรธ ความไม่พอใจ ความเกลียดชัง

ความเอาแต่ได้ ความตระหนี่ ดังนั้นอุเบกขาจึงเป็นใจที่แจ่มใสปราศจากความขุ่นมัวจากความทุกข์โศก โรคภัยใดใด แต่ดำรงตนเป็นต้นไม้ใหญ่ที่แข็งแรงให้ร่มเงาให้ดอกผลอย่างเต็มที่ ไม่สะเทือนเพราะความชอบหรือความชังใดใดเลย

ในยามแผ่นดินทุกข์ร้อนด้วยโรคร้ายที่แผ่อิทธิฤทธิ์ผ่านบริวารต่างๆ ของมัน ย่อมเป็นโอกาสที่เราจะว่ายน้ำให้พ้นจากเภทภัยต่างๆ ด้วยการยกจิตใจให้สูงขึ้นด้วยพรหมวิหารธรรมเพื่อจะได้ไม่ถูกความร้ายเหล่านั้นมาทำร้ายหรือทำลายเราได้ เราพึงระวังจิตใจของตนอย่าให้มันตกลงไปในที่ต่ำและเกลือกกลั้วกับความทุกข์ ความร้อนรนของนรกอบายภูมิเลย

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2553, หน้า 24-26) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารไว้ว่า ภารกิจสำคัญในการบริหารไว้ทั้งหมด 7 ประการ คือ

1. การวางแผน หมายถึง การกำหนด โครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องลงมือปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือปฏิบัติการ

2. การจัดองค์การ หมายถึงการจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหารโดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมด้วยกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป

3. การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงานการบริหารบุคคลดังกล่าว รวมตั้งแต่การแสวงหาคนทำงานมาบรรจุ การแต่งตั้ง การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงานและการบำรุงรักษาสภาพของการทางานให้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป

4. การสั่งการ หมายถึง การอำนวยการ หรือการวินิจฉัยสั่งการ หลังจากการได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบครอบ รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคาสั่งนั้น ๆ

5. การประสานงาน หมายถึง การประสานหรือการติดต่อ สัมพันธ์กับหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การ เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ายซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานงานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์การ

6. การรายงาน หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง เพื่อทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะสะดวกแก่การประสานงานอื่น ๆ จะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย

7. การงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากร หรือการทำงบประมาณการเงินวางแผนหรือโครงการในการจ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบ และรัดกุม

เติมศักดิ์ ทองอินทร์ (2554, หน้า 37) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารไว้ว่า การบริหารรัฐกิจได้รับการยอมรับว่าเป็นศาสตร์ทางการบริหารมากขึ้นเมื่อมีผลงานของนักวิชาการด้านการบริหารรัฐกิจผู้ที่ได้รับการกล่าวถึงเสมอและถือเป็นจุดสูงสุดในการยอมรับนับถือ คือ ผลงานการเขียนของ Luther Gulick and Lyndall Urwick ในปี ค.ศ. 1937 ชื่อหนังสือ Papers on the Science of Administration ซึ่งมีการเสนอกระบวนการบริหารหรือหลักเกณฑ์การบริหารขึ้นมาจนเป็นที่โด่งดัง และต่อมา Gulick ได้พัฒนาปรับปรุงอักษรย่อหลักการบริหารเป็น 7 ตัวโดยได้มาจากงานวิเคราะห์ของ Henry Falowl และกลายเป็นอักษรย่อต้นบัญญัติทั้ง 7 อันหมายถึงกิจกรรมการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายบริหาร อักษรย่อมีดังนี้ POSDCoRB (พอสด์คอร์บ)

พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล (2542, หน้า 64-72) ได้กล่าวถึง หลักการของการบริหารว่าควรประกอบด้วยหลัก 10 ประการ คือ

1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้า โดยเกี่ยวกับการคาดการณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ การพัฒนากลวิธีในการวางแผน ซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบาย เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน

2) การจัดการ (Organizing) หมายถึง การพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่าง ๆ สามารถดำเนินไปโดยมีการประสานงานกันอย่างดี

3) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลเข้าปฏิบัติงานให้เหมาะสมตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ

4) การตัดสินใจ (Decision) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการที่จะตัดสินใจแยกแยะและวิเคราะห์ออกมาให้ได้ว่าในการทำงานจะต้องมีการตัดสินใจในเรื่องใดบ้าง

5) การสั่งการ (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการวินิจฉัยสั่งการ รวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศงาน ตลอดจนศิลปะในการบริหารงานที่จะทำให้การทำงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นไปด้วยดี

6) การควบคุม (Controlling) หมายถึง การร่วมมือประสานงาน เพื่อการดำเนินการเป็นไปด้วยดี และราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะทำการประสานงานดีขึ้น และดำเนินการแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาขึ้น

7) การร่วมมือประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานให้ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายมีความเข้าใจในงาน เข้ามาร่วมทางานกันอย่างพร้อมเพรียงกัน ข้อตกลงที่สำคัญยิ่งของการประสานงาน คือ ความร่วมมือ ซึ่งเป็นเรื่องของ “จิตใจ”

8) การสื่อข้อความ (Communicating) หมายถึง การผ่านข่าวสารข้อมูลและความเข้าใจเพื่อที่จะให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ

9) การรายงานผล (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงาน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนทราบ ซึ่งโดยทั่วไปการรายงาน จะหมายถึง วิธีการของสถาบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชา/ผู้ร่วมงาน ความสำคัญของการรายงานนั้นจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

10) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณ และการเงินตลอดจนการใช้งบประมาณในการควบคุมงาน

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) (1964, หน้า 39-40) เป็นบุคคลแรกที่ได้วิเคราะห์ถึงองค์ประกอบมูลฐานของการจัดการ ปัจจุบัน เรียกว่า กระบวนการบริหาร ซึ่งกล่าวได้ว่า มี 5 ประการสำคัญ (POCCC) ดังนี้

1) การวางแผน (Planning) คือ การศึกษาข้อมูลในปัจจุบันและคาดการณ์ในอนาคต แล้ววางเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติไว้

2) การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดโครงสร้างของหน่วยงานหรือองค์การออกเป็นหน่วยงานย่อย ๆ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน การจัดสรรคนเข้าทางานในตำแหน่งงานต่าง ๆ

3) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) คือ การสั่งให้คนทางานตามที่มอบหมายงานให้ทำ บังคับบัญชาให้พนักงานทำงานตามภารกิจของหน่วยงาน

4) การประสานงาน (Coordination) คือ การดูแลควบคุมและอำนวยความสะดวกให้ผู้ทำงานสามารถได้โดยสะดวกเต็มความสามารถ

5) การควบคุม (Controlling) คือ การควบคุมให้งานดำเนินไปตามแผนที่วางเอาไว้ตรวจสอบให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กาหนดไว้

หลักในกระบวนการบริหารนี้ ควรมีความยืดหยุ่นและสามารถประยุกต์ใช้ได้กับนักบริหารทุกระดับในองค์การ เรียกว่า หลักการจัดการสากล 14 ข้อ (Fayol‘s 14 Principle of Management) ดังนี้

1) หลักการแบ่งงานกันทำ (Division of Work) โดยคานึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialization) ของแต่ละคน

2) หลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) โดยให้สอดคล้องกับระดับความรับผิดชอบตามตำแหน่งงานนั้น ๆ

3) หลักระเบียบวินัย (Discipline) พนักงานทุกคนต้องยอมรับและเชื่อฟังในกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับที่องค์กรกำหนดขึ้น

4) หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ในการทำงานผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนจะต้องรับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น

5) หลักทิศทางการทำงานอย่างเดียวกัน (Unity of Direction) ในการทำงานทุกกลุ่มหรือทุกหน่วยงานในองค์การควรดำเนินการภายใต้แผนงานและทิศทางในการทำงานที่ชัดเจนอย่างเดียวกัน

6) หลักผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นรองผลประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Individual Interests the General Interest) ในการทำงานผลประโยชน์ขององค์การต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัวโดยคำนึงถึงความสำเร็จขององค์การเป็นสำคัญ

7) หลักการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานที่เป็นธรรม (Remuneration) พนักงานต้องได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรมเหมาะสมกับสภาพค่าครองชีพและความพอใจสูงสุดของทั้งฝ่ายคนงานและฝ่ายนายจ้าง

8) หลักการรวมอำนาจ (Centralization) หมายถึง การให้มีศูนย์รวมการตัดสินใจและการควบคุมอยู่ที่ส่วนกลาง และให้มีการกระจายอำนาจหน้าที่เหมาะสมสอดคล้องและพอเหมาะกับองค์การนั้น ๆ

9) หลักสายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) ควรกำหนดลาดับสายของการบังคับบัญชาแต่ละหน่วยงานในองค์การให้ชัดเจน ลดหลั่นกันไปตามลำดับ จากระดับสูงสุดลงมาถึงระดับต่ำสุดขององค์การ ไม่คลุมเครือหรือก้าวก่ายกัน

10) หลักของความมีระเบียบ (Order) ทุกสิ่งทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนการกำหนดตำแหน่งหน้าที่จะต้องพิจารณาจากคุณสมบัติที่เหมาะสม

11) หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง ผู้บริหารควรยึดหลักการจัดการบนพื้นฐานของความยุติธรรม ความมีเมตตากรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยทั่วถึงทั้งองค์การปราศจากการลำเอียง

12) หลักความมั่นคง (Stability of Tenure of Personnel) ฝ่ายบริหารควรสร้างความรู้สึกในเรื่องความมั่นคงในหน้าที่การงานและรักษาพนักงานที่มีคุณภาพไว้กับองค์การ เพื่อลดอัตราการออกจากงานให้น้อยลง

13) หลักความคิดริเริ่ม (Initiative) เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาขององค์การ

14) หลักความสามัคคี (Esprit De Corps) ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพนักงานด้วยการทำงานเป็นทีมและมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเพื่อให้เกิดเอกภาพทั้งองค์การ

สรุป แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร การบริหารเป็นการจัดการอย่างมีระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยอาศัยหลักการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผล และการงบประมาณ ที่ผู้บริหารทุก ๆ องค์กรจะต้องมีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาลตำบล

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้ง ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยได้กำหนดให้เทศบาลมี 3 ประเภท ตามลักษณะความเจริญของท้องถิ่นไว้ดังนี้

1) เทศบาลตำบล ท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลได้จะต้องมีลักษณะดังนี้

1.1) ความหนาแน่นของประชากร 1,500 คน/ตร.กม.

1.2) มีรายได้ไม่ต่ำกว่า 12 ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 กำหนดไว้

1.3) เป็นท้องถิ่นชุมชนที่มีจำนวนประชากรไม่ต่ำกว่า 7,000 คนขึ้นไป

1.4) เป็นท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

2) เทศบาลเมือง ท้องถิ่นใดจะยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองได้ ต้องมีลักษณะดังนี้

2.1) ความหนาแน่นของประชากร 3,000 คน/ตร.กม.

2.2) เป็นท้องที่อันเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด

2.3) เป็นท้องถิ่นที่มีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 มาตรา 6 กำหนดไว้

2.4) เป็นท้องถิ่นชุมชนที่มีจำนวนประชากรไม่ต่ำกว่า 10,000 คนขึ้นไป

2.5) เป็นท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

3) เทศบาลนคร ท้องถิ่นใดจะยกฐานะเป็นเทศบาลนครได้ ต้องมีลักษณะดังนี้

3.1) เป็นท้องถิ่นที่ราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป

3.2) เป็นท้องถิ่นที่มีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 มาตรา 6 กำหนดไว้

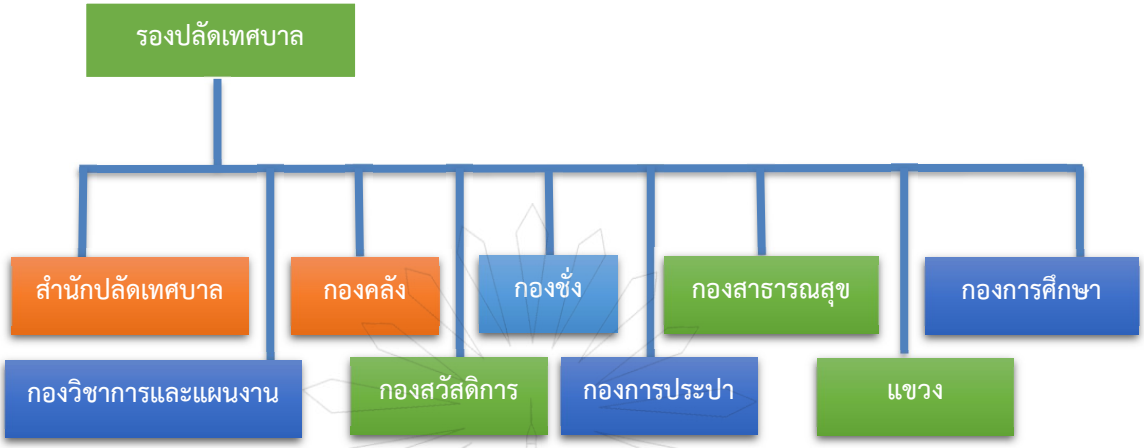
3.3) เป็นท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

3.4) ความหนาแน่นของประชากร 4,500 คน/ตร.กม.

โครงสร้างของเทศบาล

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2547, หน้า 44) กล่าวว่า พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546) ได้แบ่งโครงสร้างของเทศบาลโครงสร้างของเทศบาลออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภาเทศบาลโดยให้บริหารงานรูปแบบนายกเทศมนตรี ที่นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้มีสิทธิในเขตเทศบาลนั้นๆ สำหรับการปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำของเทศบาลจะมีโครงสร้างทางเจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่งเรียกว่า พนักงานเทศบาล และแบ่งส่วนราชการอื่นตามที่นายกเทศมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาล

ที่มา : วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2547, หน้า 44)

1. ฝ่ายสภาเทศบาล

ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ คอยควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหารอันเป็นวิถีทางแห่งการถ่วงดุลอำนาจ กำหนดให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี สภาเทศบาลมีประธานสภา 1 คน รองประธานสภาอีก 1 คน และสมาชิกสภาเทศบาลจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล ดังนี้

1.1 เทศบาลตำบล มีสมาชิกทั้งหมด 12 คน

1.2 เทศบาลเมือง มีสมาชิกทั้งหมด 18 คน

1.3 เทศบาลนคร มีสมาชิกทั้งหมด 24 คน

โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล กล่าวคือ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมเทศบาลครั้งแรกแล้วให้สมาชิกสภาเลือกตัวแทนสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นมาดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลโดยสมาชิกสภาเทศบาลไม่สามารถเลือกบุคคลภายนอกมาดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้ ประธานสภามีหน้าที่ดำเนินกิจการของเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล ควบคุมบังคับบัญชา รักษาความสงบเรียบร้อยในสภาเทศบาล และเป็นตัวแทนสภาในกิจการภายนอก

อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล ปกติสภาเทศบาลจะทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. อำนาจในการตราเทศบัญญัติ สภาเทศบาลสามารถใช้อำนาจในการตราเทศบัญญัติ เช่น เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเทศบัญญัติทั่วไป เป็นต้น

2. อำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร สภาเทศบาลมีอำนาจในการควบคุมคณะผู้บริหารให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ โดยมีมาตรการควบคุมที่สำคัญอย่างน้อย 4 ประการ คือ

2.1 การแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีต่อสภาเทศบาล

2.2 การตั้งกระทู้ถาม

2.2 สมาชิกสภาเทศบาลมีสิทธิที่จะตั้งกระทู้ถามนายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีในข้อความที่สงสัยอันเกี่ยวกับการงานของเทศบาล หรือการปฏิบัติหน้าที่ของนายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรี

2.3 การเปิดอภิปราย

สมาชิกสภาเทศบาลมีสิทธิที่จะขอเปิดอภิปรายต่อนายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีคนใดคนหนึ่ง ได้ตามเกณฑ์ว่าด้วยเรื่องการปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ละเลยไม่ปฏิบัติงาน และมีความประพฤติเสื่อมเสียซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตำแหน่ง

2.4 การอนุมัติงบประมาณประจำปี

ในแต่ละปีนายกเทศมนตรีจะต้องเสนองบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อขอต่อสภาเทศบาลเพื่อที่สภาเทศบาลซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นนั้น สามารถควบคุมการจัดหารายได้และการใช้จ่ายเงินของฝ่ายบริหาร ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

3. อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสภาเทศบาล

เพื่อที่จะให้การดำเนินงานต่างๆ ของสภาเทศบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สภาเทศบาลมีอำนาจที่จะตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติภารกิจที่มอบหมายให้ทำ ซึ่งคณะกรรมการที่สภาเทศบาลแต่งตั้งนี้สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ คณะกรรมการสามัญ และคณะกรรมการวิสามัญ

2. นายกเทศมนตรี

ฝ่ายบริหารกิจการของเทศบาล ได้แก่ นายกเทศมนตรี ซึ่งอำนาจในการบริหารงานอยู่ที่นายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรีอีก 2-4 คน ตามฐานะของเทศบาล ดังนี้

2.1 เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน

2.2 เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 3 คน

2.3 เทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 4 คน

นายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนจะดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่วันที่เลือกตั้ง และมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง และดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระได้ และนายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลก็ได้ โดยกรณีเทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสองคน ในกรณีเทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสามคน และกรณีเทศบาลนครให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน โดยนายกเทศมนตรีจะมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดนโยบายที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย

2. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการเทศบาล

3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี

4. วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

5. รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

3. การจัดส่วนราชการของเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้บัญญัติให้เทศบาลแบ่งส่วนราชการ เป็นสำนักปลัดเทศบาล และส่วนราชการอื่นตามที่นายกเทศมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้พนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของเทศบาลที่ปฏิบัติงานอันเป็นภารกิจประจำ

สำนักงานหรืออาจจะนอกสำนักงานก็ได้ ซึ่งมีความเกี่ยวพันกับชีวิติความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างใกล้ชิด เพราะหน้าที่ของเทศบาลนั้นต้องติดต่อและให้บริการแก่ประชาชน ทั้งในเรื่องงานทะเบียน การสาธารณูปโภค การศึกษา การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งนับว่าเป็นภารกิจที่ใกล้ชิดประชาชนเป็นอย่างมาก ต่างกับคณะผู้บริหารที่รับผิดชอบในเชิงนโยบายเท่านั้น ส่วนในเรื่องปฏิบัติเป็นภารกิจของพนักงานเทศบาล โดยมี ปลัดเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบจำนวนพนักงานเทศบาลขึ้นอยู่กับปริมาณและคุณภาพของงาน ส่วนการบรรจุแต่งตั้งการให้ความดีความชอบ ตลอดจนการออกจากตำแหน่งให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เป็นสำคัญ (สุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ และคณะ, 2547, หน้า 80-83)

พนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ประจำ ประกอบด้วยหน่วยงานหลัก 6 ส่วน เพื่อให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง ดังนี้

1. สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินภารกิจการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และนโยบายของเทศบาล และมีหน้าที่เป็นเลขานุการของเทศบาลและคณะเทศมนตรีเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานธุรการ งานประชาสัมพันธ์ งานนิติการ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานทะเบียน ตลอดจนงานอื่นๆ ที่มิได้กำหนดไว้เป็นงานของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ เช่น สถานธนานุบาลของเทศบาล

2. ส่วนการคลัง มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและการบัญชี การจัดเก็บภาษีต่างๆ เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย งานจัดทำงบประมาณ งานผลประโยชน์ของเทศบาล ควบคุมดูแลพัสดุและทรัพย์สินของเทศบาล ตลอดจนงานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงินที่มิได้กำหนดไว้ว่าเป็นงานของส่วนใดหรือว่าเป็นงานที่ได้รับมอบหมาย

3. ส่วนสาธารณสุข มีหน้าที่แนะนำช่วยเหลือด้านการเจ็บป่วยของประชาชน การป้องกันและระงับโรค การสุขาภิบาล การรักษาความสะอาด งานสัตวแพทย์ ตลาดสดสาธารณะ สุสาน ฌาปนสถานสาธารณะ และงานด้านสาธารณสุข ตลอดจนควบคุมการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของอนามัยของประชาชน เช่น การแต่งผม การจำหน่ายอาหาร ซึ่งรวมทั้งงานสาธารณสุขอื่นๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายหรืองานที่ได้รับมอบหมาย เทศบาลที่มีรายได้เพียงพอก็จัดตั้งโรงพยาบาลขึ้นเอง เช่น โรงพยาบาลของเทศบาลนครเชียงใหม่ นอกจากนี้เทศบาลเล็กๆ ก็สามารถจัดให้มีสถานีอนามัย หรือศูนย์บริการสาธารณสุข

4. ส่วนช่าง มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานโยธา งานบำรุงรักษาทางบก ทางระบายน้ำ สวนสาธารณะ งานสำรวจและแบบแผน งานสถาปัตยกรรม ผังเมือง งานสาธารณูปโภค งานเกี่ยวกับไฟฟ้า และงานควบคุมการก่อสร้างอาคารเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

5. ส่วนการประปา มีหน้าที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการให้บริการและจำหน่ายน้ำสะอาด ตลอดจนจัดเก็บผลประโยชน์ในการนี้

6. ส่วนการศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการปฏิบัติงานในด้านการศึกษาระดับประถมศึกษาของเทศบาล งานด้านการสอน การนิเทศ การศึกษา งานสวัสดิการสังคม และนันทนาการ ตลอดจนการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ส่วนต่างๆ เหล่านี้อาจจัดให้มีฐานะเป็นสำนัก กอง ฝาย แผนก หรืองานก็ได้ โดยคำนึงถึงลักษณะงานในหน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงานได้ตามความเหมาะสมของแต่ละเทศบาล แต่หากงานใดยังไม่มีความจำเป็นจะต้องแยกจัดเป็นส่วนบริหารงานต่างหากก็ให้รวมกิจการนั้นเข้ากับส่วนอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้ หรือเทศบาลใดมีงานอื่นเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้และไม่อาจรวมไว้กับส่วนใดก็อาจจัดเป็นส่วนต่างหากก็ได้ตามหลักเกณฑ์ข้างต้นโดยอนุโลม และตามระเบียบ

กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการกำหนดส่วนราชการของเทศบาล พ.ศ. 2541 กำหนดให้มีการจัดตั้งกองหรือฝ่ายขึ้นได้ถึง 12 หน่วย โดยเทศบาลบางแห่งอาจจัดตั้งน้อยกว่า 12 หน่วย ก็ได้ ดังนี้

1. สำนักปลัดเทศบาล
2. กองการประปา หรือฝ่ายการประปา
3. กองการแพทย์ หรือฝ่ายการแพทย์
4. สำนักการศึกษา หรือกองการศึกษา
5. สำนักการคลัง กองคลัง หรือฝ่ายคลัง
6. สำนักการช่าง กองช่าง หรือฝ่ายช่าง
7. กองช่างสุขาภิบาล หรือฝ่ายช่างสุขาภิบาล
8. กองวิชาการและแผนงาน หรือฝ่ายวิชาการและแผนงาน
9. กองสวัสดิการและสังคม หรือฝ่ายสวัสดิการและสังคม
10. สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมหรือกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
11. หน่วยงานตรวจสอบภายใน
12. แขวง

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 สามารถแบ่งแยกประเภทอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้เป็น 3 ส่วน คือ หน้าที่บังคับหรือหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ หน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายอื่นได้แก่ (สุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ และคณะ, 2547, หน้า 88-89)

ส่วนที่ 1 หน้าที่บังคับหรือหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติของเทศบาลตำบล มาตรา 50

1. การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. การให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
3. การรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
4. การป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. การให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. การให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7. การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
8. การบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. หน้าที่อื่นๆ ซึ่งคำสั่งกระทรวงมหาดไทยหรือกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

ส่วนที่ 2 หน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติของเทศบาลตำบล มาตรา 51

1. การให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
2. การให้มีโรงฆ่าสัตว์
3. การให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
4. การให้มีสุสานและฌาปนสถาน
5. การบำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
6. การให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
7. การให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
8. การให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
9. เทศพาณิชย์

ส่วนที่ 3 หน้าที่ของเทศบาลที่จะต้องเลือกปฏิบัติตามกฎหมายอื่น

อำนาจและหน้าที่ของเทศบาลในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ดังนี้ (สุรพล นิติไกรพจน์ และคณะ, 2546, หน้า 126-127)

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ
5. การสาธารณูปการ
6. การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา

15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และประสิทธิภาพของประชาชน

16. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัยโรงมหรสพและสาธารณสถานอื่นฯ

24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

25. การผังเมือง

26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ

28. การควบคุมอาคาร

29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

31. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2.5 บริบทของเทศบาลตำบลนครชัยศรี

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรีหลักพรหมวิหารธรรมเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และได้นำเสนอเกี่ยวกับบริบทของเทศบาลตำบลนครชัยศรี มีรายละเอียด ดังนี้ (เทศบาลตำบลนครชัยศรี, 2566, หน้า ออนไลน์)

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี พื้นที่อำเภอนครชัยศรีเคยเป็นที่ตั้งเมืองนครชัยศรี โดยมีตัวเมืองอยู่ใต้ปากคลองบางแก้ว (ห่างจากตัวอำเภอปัจจุบันประมาณ 2 กิโลเมตร) เดิมนั้นสังกัดกรมมหาดไทย ภายหลังได้โอนไปสังกัดกรมท่า ครั้นเมื่อมีการปรับปรุงการปกครองใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2437 ใน

รัชกาลที่ 5 มีการจัดตั้งกระทรวงมหาดไทยขึ้น และจัดรูปการปกครองเป็นมณฑลเทศาภิบาล เมืองนครชัยศรีได้โอนไปสังกัดกระทรวงมหาดไทย และตั้งมณฑลขึ้นโดยรวมเมืองนครชัยศรี สมุทรสาคร สุพรรณบุรี ไว้ในมณฑลเดียวกัน เรียกว่า มณฑลนครชัยศรี มีที่ตั้งอยู่ ณ เมืองนครชัยศรี ครั้นในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ยุบมณฑลนครชัยศรีลง เมืองนครชัยศรีเดิมถูกเปลี่ยนเป็นอำเภอนครชัยศรี โดยขึ้นอยู่กับจังหวัดนครปฐม

อำเภอนครชัยศรี เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครปฐม เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ มีเรื่องราวบันทึกไว้ตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี นอกจากนี้ยังมีการค้นพบโบราณวัตถุจำนวนหนึ่งในบริเวณอำเภอนครชัยศรี ปัจจุบันนครชัยศรีนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดนครปฐม และอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร

วิสัยทัศน์เทศบาลตำบลนครชัยศรี

“นครชัยศรีเมืองน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็ง สิ่งแวดล้อมสวยงาม”

เป้าประสงค์

1. การพัฒนาส่งเสริมการศึกษา ทำนุบำรุงรักษาศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี การกีฬา และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น อยู่อย่างพอเพียง มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

3. การท่องเที่ยงเชิงอนุรักษ์ สร้างรายได้แก่ท้องถิ่น

4. การจัดการด้านสาธารณสุข สวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ มีประสิทธิภาพ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการดูแลรักษาให้เกิดความสมดุลอย่างมีคุณภาพ ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

6. ระบบการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานของท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม และความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการพัฒนาท้องถิ่น

7. ประชาชนได้รับการบริการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการอย่างทั่วถึง มีมาตรฐาน

สภาพทั่วไปและลักษณะภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลนครชัยศรีเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2499 ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติกฤษฎีกาเล่มที่ 116 ตอนที่ 9ก เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 เป็นผลให้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบล ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542

ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลนครชัยศรี ตั้งอยู่เลขที่ 2 หมู่ที่ 1 ตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม อยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดนครปฐม ประมาณ 12 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร (ปิ่นเกล้า - นครชัยศรี) ประมาณ 41 กิโลเมตร มีพื้นที่รวม 4.54 ตารางกิโลเมตร

สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลนครชัยศรี เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสายหลักไหลผ่านคือ แม่น้ำท่าจีน และมีคลองต่าง ๆ เชื่อมโยงกัน ประกอบด้วยคลองเจดีย์บูชา และคลองบางแก้ว

การเมืองการปกครอง

เขตการปกครอง ประกอบด้วย

- หมู่ที่ 1, หมู่ที่ 2 (บางส่วน) ตำบลนครชัยศรี
- หมู่ที่ 2 (บางส่วน), หมู่ 3 ตำบลบางกระเบา
- หมู่ที่ 1, หมู่ที่ 2 ตำบลวัดแค
- หมู่ที่ 1 (บางส่วน) ตำบลบางแก้ว
- หมู่ที่ 2, หมู่ที่ 3 (บางส่วน) ตำบลท่าตำหนัก

อาณาเขตติดต่อ มีดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลวัดแค
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลไทยาวาส
- ทิศใต้ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลนครชัยศรี องค์การบริหารส่วนตำบลขุนแก้ว และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตำหนัก
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตำหนักและองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว

ชุมชนในเขตการปกครอง จำนวน 11 ชุมชน ได้แก่

ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม	คน
ชุมชน หมู่1 ตำบลนครชัยศรี	382	315	371	686	คน
ชุมชน หมู่ 2 ตำบลนครชัยศรี	143	85	83	168	คน
ชุมชน หมู่ 1 ตำบลวัดแค	82	180	204	384	คน
ชุมชน หมู่ 2 ตำบลวัดแค	134	75	73	148	คน
ชุมชน หมู่ 2 ตำบลบางกระเบา	592	455	540	995	คน

ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม	คน
ชุมชน หมู่ 3 ตำบลบางกระเบา (ฝั่งท่ารถตู้)	1,002	525	677	1,202	คน
ชุมชน หมู่ 3 ตำบลบางกระเบา (ฝั่งดับเพลิง)	1,192	824	1,002	1,826	คน
ชุมชน หมู่ 2 ตำบลท่าตำหนัก (ฝั่งกุฎชี)	629	389	482	871	คน
ชุมชน หมู่ 2 ตำบลท่าตำหนัก (ฝั่งชลประทาน)	440	235	349	584	คน
ชุมชน หมู่ 3 ตำบลท่าตำหนัก	320	308	320	629	คน
ชุมชน หมู่ 1 ตำบลบางแก้ว	219	233	276	509	คน
ข้อมูลรวม	**5,135**	**3,624**	**4,378**	**8,002**	**คน**

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ

- ค้าขาย และบริการ
- รับราชการและทำงานห้างร้าน,บริษัท
- ทำงานในโรงงานต่าง ๆ

การเกษตรกรรม

ในเขตเทศบาลปัจจุบันมีผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมน้อยมาก เนื่องจากพื้นที่การเกษตรเหลือน้อย ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ส้มโอ ฝรั่ง และมะพร้าวน้ำหอม เลี้ยงปลา ทำนา

การพาณิชยกรรมและบริการ

สถานประกอบการด้านพาณิชกรรม

- ห้างสรรพสินค้า จำนวน 1 แห่ง
- สถานีบริการน้ำมัน จำนวน 2 แห่ง
- ตลาดสด จำนวน 2 แห่ง
- ร้านค้าทั่วไป จำนวน 250 ร้าน
- สถานที่จำหน่ายอาหาร จำนวน 55 แห่ง

สถานประกอบการด้านบริการ

- โรงแรม จำนวน 3 แห่ง
- หอพัก จำนวน 8 แห่ง
- ธนาคาร จำนวน 11 แห่ง

การอุตสาหกรรม การอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลมีผู้ใช้แรงงานประมาณ 10,000 คน มีโรงงานจำนวน 11 โรง คือ

1. โรงงานสุรา จำนวน 2 โรง
2. โรงงานน้ำมันเมนทอล จำนวน 1 โรง
3. โรงงานเซรามิค จำนวน 2 โรง
4. โรงงานทำขวดพลาสติก จำนวน 2 โรง
5. โรงงานทอผ้า(ฟาร์อิสต์) จำนวน 1 โรง
6. โรงสี จำนวน 1 โรง
7. โรงน้ำแข็ง จำนวน 1 โรง
8. โรงงานทำเครื่องปั้นดินเผา จำนวน 1 โรง

การท่องเที่ยว

เนื่องจากพื้นที่ใกล้เคียงเขตเทศบาลมีแหล่งท่องเที่ยวและตลาดน้ำหลายแห่ง และในเขตเทศบาลมีร้านอาหารและร้านจำหน่ายผลไม้เป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวจะแวะมารับประทานอาหาร ซื้อผลไม้และของฝากต่าง ๆ ประมาณเดือนละ 7,500 คน ทำให้มีรายได้หมุนเวียนจากนักท่องเที่ยวประมาณ 1,875,000 บาท/เดือน

การบริการพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ

การคมนาคม

การคมนาคมสามารถไปมาได้ทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งทางน้ำใช้แม่น้ำท่าจีน สัญจรไปมาระหว่างหมู่บ้าน ตำบลต่าง ๆ แต่ปัจจุบันการคมนาคมทางน้ำลดความสำคัญลง การคมนาคมทางบกมีสะพานรวมเมฆเชื่อมพื้นที่เขตเทศบาลข้ามแม่น้ำท่าจีนกับตำบลไทยาวาส ผ่านไปยังอำเภอพุทธมณฑล ถนนสายสำคัญที่ติดต่อระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน คือ

- ถนนเพชรเกษมหรือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ผ่านตำบลบางแก้วและตำบลท่าตำหนัก
- ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3094 แยกจากถนนเพชรเกษมที่หมู่1 ตำบลนครชัยศรี ผ่านที่ว่าการอำเภอและสำนักงานเทศบาลตำบลนครชัยศรี

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3235 แยกจากถนนสาย 3094 ที่หมู่ 1 ตำบลนครชัยศรี ผ่านตำบลบางกระเบา

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3233 แยกจากถนนสาย 3094 ผ่านตำบลนครชัยศรีและตำบลวัดแค

การไฟฟ้า

มีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอนครชัยศรี จำนวน 1 แห่ง

การสื่อสาร

- มีบริษัท ทศท. จำกัด(มหาชน) สาขานครชัยศรี จำนวน 1 แห่ง
- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน 1 แห่ง
- ระบบเสียงตามสาย ให้บริการได้ครอบคลุม ร้อยละ 70 ของพื้นที่

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลนครชัยศรี

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546) และพระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลตำบลต้องทำ ได้แก่

(1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

(3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

(5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

(6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

(7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้บริการ

(8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

2. อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลตำบลอาจจัดกิจกรรมใด ๆ ในเขตเทศบาล ได้แก่

(1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

(2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์

(3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

(4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

(5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

(6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้

(7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

(9) เทศพาณิชย์

3. หน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล มีอำนาจและหน้าที่ ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นด้วยตนเอง ดังนี้

(1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

(2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

(3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

(4) การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ

(5) การสาธารณูปการ

(6) การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ

(7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน

(8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

(9) การจัดการศึกษา

(10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส

(11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

(13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(14) การส่งเสริมการกีฬา

(15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

(16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

(17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

(19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

(20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

(21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

(22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

(23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพและสาธารณอื่น ๆ

(24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(25) การผังเมือง

(26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

(27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(28) การควบคุมอาคาร

(29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระมงคล สิริมงฺคโล (2560, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรม ของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรม ของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ พบว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ มีระดับการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.96) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรม ของเทศบาลตาบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ด้วยการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางาน รายได้ต่อเดือน พบว่ามีความสัมพันธ์สูงมากจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) แนวทางในการพัฒนาการ

บริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ใน ด้านเมตตา ควรมุ่งเน้นช่วยเหลือให้คำปรึกษาและคำแนะนาในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลกร และคอยช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีด้านกรุณาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรของเทศบาลและประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการภายในหน่วยงานและในเขตชุมชน ด้านมุทิตาควรมีระบบการสร้างขวัญและกาลังใจให้เกิดขึ้นในหน่วยงานและชุมชน และด้านอุเบกขาผู้บริหารต้องวางตนเป็นกลางและยึดถือหลักความยุติธรรมการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานและชุมชน

ธวัชชัย ตรีวรชัย และคณะ (2561, หน้า 71-72) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านและเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตาม ค่าเฉลี่ย คือ ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้าน อุเบกขา และด้านเมตตา

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลัก พรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามความคิดเห็นของบุคลากร พบว่าเมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา บุคลากร มี ความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วน บุคคลได้แก่ อายุ ประสบการณ์ บุคลากรมีความเห็น เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ใน เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 4 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บุคลากรที่ตอบแบบสอบถามได้ ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน ในแต่ละด้านดังนี้ด้านเมตตา ผู้บริหารควรให้ความรักความปรารถนาดีต่อ ผู้ร่วมงานอย่างแท้จริง อุทิศตนให้กับองค์การให้มาก, ด้านกรุณา ผู้บริหารควรช่วยเหลือแนะนำ เมื่อเพื่อนร่วมงาน มีทุกข์ อย่างเต็มใจ และเต็มความสามารถที่จะช่วยได้, ด้านมุทิตา ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ขวัญ กำลังใจ และแสดงความยินดีอย่างจริงใจ อาจจะกระทำด้วยคำพูดหรือชื่นชมด้วยวิธีอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและ ตามโอกาสอันควร, ด้านอุเบกขา ผู้บริหารควรให้ความยุติธรรมในการบริหารงานทุกด้าน เน้นย้ำความซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบได้ รวมถึงปฏิบัติ หน้าที่ ให้ยึดกฎระเบียบ

เหมาะสมและตามโอกาสอันควร, ด้านอุเบกขา ผู้บริหารควรให้ ความยุติธรรมในการบริหารงานทุกด้าน เน้นย้ำความซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบได้ รวมถึงปฏิบัติ หน้าที่ ให้ยึด กฎระเบียบ

สุบรรลุ เหตุผล (2561, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติในระดับสูงสุด คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเมตตา รองลงมาคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอุเบกขา และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านกรุณา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติในระดับต่ำที่สุดคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมุทิตา 2. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ดังนี้ 1) ควรเป็นกัลยาณมิตรกับเพื่อนร่วมงาน ช่วยแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรในสถานศึกษา 2) ควรให้คำแนะนำให้คำปรึกษาด้วยความสุภาพ ใช้วาจาที่สุภาพและปฏิบัติตามวาจาที่ให้ไว้แก่เพื่อนร่วมงาน 3) ควรเป็นที่ปรึกษาที่ดี ให้คำแนะนำแก่เพื่อนร่วมงานเมื่อมีปัญหา ควรพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างยุติธรรม 4) ควรวางใจเป็นกลางกลางกับบุคลากร เพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน

สุรกิจ สุวรรณแกม (2561, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 1. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านทักษะ อยู่ในระดับสูง (r=.822**) การปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับสูง (r=.833**) การปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านทางสังคม อยู่ในระดับสูง (r=.781**) การปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบทบาทหน้าที่ อยู่ในระดับสูง (r=.758**) การปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง (r=.867**) 3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะการจัดการตนเองให้เป็นนักบริหารมืออาชีพ ด้วยการใฝ่เรียนรู้ การอบรมเพิ่มเติมความรู้อย่างต่อเนื่อง 2) ผู้บริหารควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่พนักงานทุกคนสามารถแสดงออกถึงความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาองค์กรท้องถิ่นให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ 3) ผู้บริหารควรปฏิบัติตามหลักพรหมวิหารธรรม เพราะจากผลวิจัยพบตนว่า การปฏิบัติตามหลักพรหมวิหารธรรมมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ดังนั้นการปฏิบัติดังกล่าวข้างตนจะส่งผลให้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น

พระมหาวิทูร ธมฺมโชโต (2562, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงพุทธสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงพุทธสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคกลาง กลุ่มที่ 1 ได้ตัวแปรที่สำคัญ 40 ตัวแปร รวม 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์ มีความสำคัญที่ผู้นำควรสร้างวิสัยทัศน์ในองค์กรรวมถึงการมีเจตคติที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ และความรู้ความสามารถ 2) ด้านความชำนาญ มีความสำคัญที่ผู้นำควรมีความหมั่นเพียรในการฝึกฝนการปฏิบัติงานในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของการทำงาน 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความสำคัญที่ผู้นำควรมีความสุภาพ อ่อนโยน เอาใจใส่บุคลากร ที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย และ 4) ด้านคุณธรรม มีความสำคัญที่ผู้นำควรส่งเสริม และช่วยเหลือให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้พัฒนาตนเอง โดยใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ในการบริหารจัดการ และผู้นำควรมีความใส่ใจที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดในการบริหาร ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 3. พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงพุทธสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคกลาง กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารต้องมีแนวคิดใหม่ ๆ วิสัยทัศน์กว้างไกล มีแนวคิดในอนาคต วิเคราะห์ และกำหนดทิศทาง กล้าตัดสินใจ มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการวางแผน มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความสามารถส่งเสริมการศึกษา มีทัศนคติต่องานที่ดี มีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน มีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสาต้องทาให้สำเร็จยึดหลักพรหมวิหารธรรม 4 3. เสนอกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงพุทธสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคกกลาง กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์มีประสบการณ์การสอน และประสบการณ์ด้านการวิจัย มีความสามารถในการบริหารจัดการ และต้องมีทัศนคติต่อการเป็นผู้นำ ต้องมีบุคลิกภาพดี เป็นคนจริงใจ มีการวางตัวเหมาะสม มีความสามารถมีสติปัญญาดี มีการตัดสินใจดี สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีทักษะทาง

สังคม และต้องเป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่มีความสุภาพ อ่อนโยน เอาใจใส่บุคลากรที่ปฏิบัติงาน มีความกระตือรือร้น พร้อมให้คำปรึกษาแนะนำที่ถูกต้อง และหมั่นตรวจสอบข้อบกพร่อง

ธิดารัตน์ เสรีขจรจารุ (2563, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคล ตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนโคราชวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า หลักพรหมวิหาร 4 ตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท พรหมวิหารธรรม หมายถึง ธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพรหมหรือของผู้ใหญ่มีข้อปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ 1) เมตตา หมายถึง การให้ความรัก ความปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นสุข 2) กรุณา หมายถึง ความสงสารคิดช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานให้พ้นจากทุกข์ทั้งปวง 3) มุทิตา หมายถึงความพลอยยินดี เมื่อเพื่อนร่วมงานได้ดีมีความสุข 4) อุเบกขาหมายถึง การวางใจเป็นกลางให้ความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้ยังมีหลักธรรมที่เกื้อหนุนและปฏิปักษ์ต่อหลักพรหมวิหาร 4 อันเป็นแนวทางปฏิบัติที่จะต้องเลือกปฏิบัติ และงดปฏิบัติให้ถูกต้องอย่างเหมาะสม สภาพปัญหาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนโคราชวิทยา อ. เมือง จ. นครราชสีมา พบว่า 1) ด้านการวางแผน จัดสรรบุคลากรได้ตรงกับตำแหน่งและเน้นด้านผลงาน แต่ยังขาดงบประมาณในการดำเนินงาน และขาดแคลนบุคลากร เพราะไม่มีงบประมาณจ้างได้ตามเป้าหมาย 2) ด้านการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร สามารถทำได้เฉพาะในบางระดับ และในจำนวนที่จำกัด 3) ด้านการพัฒนาบุคคลทำได้ไม่เต็มที่เพราะครูมีภาระงานมาก และการประเมินผลงาน เป็นการใช้ดุลยพินิจของหัวหน้า ที่มีต่อผลงานของครู โดยพบว่าส่วนหนึ่งของการประเมินไม่ผ่านคณะกรรมการพิจารณาผลงานของครูทำให้มีปัญหาด้านการประเมิน แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนโคราชวิทยา อ. เมือง จ. นครราชสีมา ได้นำหลักพรหมวิหาร 4 มาปรับใช้ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน ผู้บริหารมีความเข้าใจและเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เพิ่มงบประมาณในการดำเนินงาน เพื่อจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) ด้านการสรรหา และคัดเลือกบุคลากร ผู้บริหารควรให้โอกาสบุคลากรเข้าร่วมงานและบรรจุแต่งตั้ง ตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ 3) ด้านการพัฒนาบุคคล ผู้บริหาร ควรพัฒนาครูด้วยความรักและเมตตากรุณา การลดภาระงานของครูลง ด้วยการมีมุทิตาจิตพลอยยินดีเมื่อครูได้ตำแหน่งหรือมีผลงานดี ผู้บริหารควรประเมินผลงาน ด้วยความยุติธรรมตามเกณฑ์การประเมิน พร้อมด้วยความเมตตากรุณา มุทิตา และอุเบกขา ส่วนแนวทางการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติงาน 1) เมตตา คือการให้ความรัก ความปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมงาน อยากให้เขามีความสุขเพื่อคิดทำประโยชน์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง 2) กรุณา คือทุกคนปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง ไม่มีความทุกข์กังวล 3) มุทิตา คือเมื่อครูประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน มีการยกย่องชมเชยกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง 4) อุเบกขา คือมีความไว้วางใจต่อกัน มีใจเป็นกลาง ให้ความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน วางเฉยเมื่อผู้อื่นประสบกับความเสียใจหรือความโชคร้าย และมีคุณธรรมดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ จะส่งผลดีต่อการพัฒนาการบริหารงานบุคคล

ทำให้การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนโคราชวิทยา ให้มีคุณภาพงาน มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

กิตติยา สุขเกษม (2564, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตร อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตรอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับสูงสุด และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับต่ำสุด 2) แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักพรหมวิหารธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตร อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ควรดำเนินการ ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรพัฒนาผู้นำให้มีมนุษยสัมพันธ์ และผู้นำควรมีใจเป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ให้กำลังใจ ชื่นชม ให้รางวัล ให้ความรักและความจริงใจกับบุคลากรอย่างทั่วถึง (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ควรพัฒนาผู้นำให้มีวิสัยทัศน์ มีการกระจายงานตามความสามารถของบุคลากร และผู้นำควรเอาใจใส่ ช่วยแก้ปัญหา สร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร ไม่เกิดความอิจฉา พลอยยินดีกับความสำเร็จ (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรพัฒนาผู้นำให้มีเจตคติที่ดีกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และผู้นำควรแสดงความรัก ความหวังดี และความห่วงใยอย่างจริงใจกับทุกคน และ (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ควรพัฒนาผู้นำให้มีทักษะหลายด้าน และผู้นำควรมีลักษณะเป็นคนมีเมตตา น่าเข้าหา ไม่ดุดัน และควบคุมอารมณ์ตนเองได้

พงษ์ศักดิ์ บุบพิ (2564, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ตามหลักพรหมวิหาร 4 รองลงมาคือด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ตามหลักพรหมวิหาร 4 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือด้านการกระตุ้นทางปัญญา ตามหลักพรหมวิหาร 4 2) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 คือ 2.1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างการยอมรับให้กับผู้ร่วมงาน มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน 2.2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารควรมีการสร้างขวัญและ

กำลังใจในการทำงานให้กับคณะครู มีการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 2.3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะครูได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มพูนปัญญาอย่างสม่ำเสมอ 2.4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารควรมีความยุติธรรมไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

อรวรรณ ภัทรดำเนินสุข (2564, หน้า ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสงคราม โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ ด้านการมี อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสงคราม โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผลประโยชน์ทางอุดมคติโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขว้าง สิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล ความ ดึงดูดใจทางสังคม สภาพการอยู่ร่วมกัน สิ่งจูงใจด้านสภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา สิ่งจูงใจเกี่ยวกับสภาพการทำงาน โดย ปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคล และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน และ สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับปานกลาง ใน ลักษณะคล้อยตามกัน

ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565, หน้า 1-2) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ และด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน คู่โรงเรียนขนาดเล็ก กับโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านการประเมินผล และตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน คู่โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีส่วนร่วม ในการกำหนดเป้าหมายด้านงานวิชาการของสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการใช้ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการบริหารจัดการงานภายในสถานศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่น สร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข ส่งผลให้งานบรรลุตาม วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริพร ธรรมะมงคลชัย (2565, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารตามทัศนะของพนักงานบริษัท ออล เมทัลพาร์ท อินดิสทรี จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ด้านเมตตา: ควรมีการสนับสนุน และให้ความสุขกับพนักงานและนำหลักเมตตามาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ด้านกรุณา: การบริหารงานควรมีความกรุณาแต่ต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ด้านมุทิตา: การทำงานนั้นผู้บริหารจะต้องมีความจริงใจ และยินดีในความก้าวหน้าเมื่อประสบความสำเร็จ ด้านอุเบกขา: การบริหารงานควรมีความยุติธรรมเป็นกลางไม่มีความอคติ มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีการยอมรับฟังความคิดเห็นเมื่อเกิดปัญหา 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารตามทัศนะของพนักงานบริษัท ออล เมทัลพาร์ท อินดิสทรี จำกัด พบว่า ทุกด้านประกอบด้วย ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และอุเบกขา มีความคิดไม่แตกต่างกันเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3. สภาพปัญหา

เกี่ยวกับเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารตามทัศนะของพนักงานบริษัท ออล เมทัลพาร์ท อินดิสทรี จำกัด พบว่า การทำงานบางครั้งยังละเลยและขาดการระงับอารมณ์, การทำงานพนักงานบางคนยังไม่สามารถที่จะเข้ากับเพื่อนร่วมงานผู้อื่นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารตามทัศนะของพนักงานบริษัท ออล เมทัลพาร์ท อินดิสทรี จำกัด พบว่า ควรมีการทำงานที่อย่าละเลย และรู้จักการยับยั้งชั่งใจ, พนักงานควรทำงานและสร้างสัมพันธ์มิตร และเข้ากับเพื่อนร่วมงาน

วงศกร เพียรชนะ (2566, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและขนาดโรงเรียน โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในยุควิถีใหม่ จำแนก ตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และจำแนกตามขนาด โรงเรียน โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

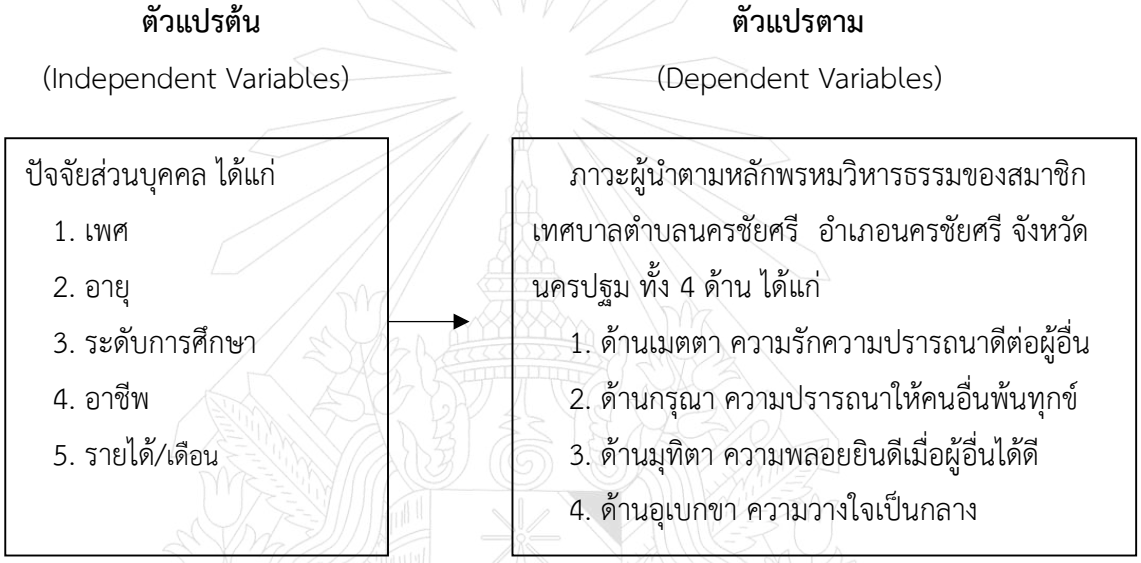
4. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถี ใหม่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยเรียงลำดับความสำคัญ ของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการตัดสินใจและมีความยืดหยุ่นตาม สถานการณ์ด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็น ปัจเจกบุคคล

5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ได้จากการเก็บข้อมูล ภาคสนามของโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ ทั้ง 3 ด้าน จนประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ มี 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการตัดสินใจและมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ กระบวนการของการพัฒนาและวิเคราะห์ตัวเลือก และเลือกระหว่างตัวเลือกที่มีอยู่ เพื่อแก้ปัญหาหรือคว้าโอกาสที่มีอยู่ไว้ได้และการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ 2) ด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในงานที่เกี่ยวกับการประมวลผล ข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่นำมาสนับสนุนการ

ทำงาน 3) ด้านการคำนึงถึงความเป็น ปัจเจกบุคคล ควรมีกระบวนการวินิจฉัยและยกระดับความต้องการของบุคลากรโดย คำนึงถึงความเป็นเอกัตถะบุคคลเป็นสำคัญ

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ดังนั้นผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 8,002 คน (ตามสถิติทะเบียนราษฎร ของสำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลตำบลนครชัยศรี ข้อมูล ณ วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2566) (เทศบาลตำบลนครชัยศรี, 2566, หน้า 3)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 367 คน โดยกำหนดตามกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) อ้างใน (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551, หน้า 22-24) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการใช้ตารางเลขสุ่ม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended) มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้/ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 36 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ด อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 82-83) มีดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริม/พัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยรวม

3.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) แบบสอบถาม

(1) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2551, 2556)

(2) ศึกษารูปแบบและโครงสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ตามแนวคิดของ ประวิต เอราวรรณ์ (2551, หน้า 121-131)

(3) ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม กำหนดขอบข่ายที่ต้องถาม กำหนดขอบเขตเนื้อ หาแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

(3.1) สร้างแบบสอบถามตามกรอบที่กำหนด จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ได้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ, ดร. อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2) ผศ.ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3) รศ.ดร.สัญญา เคณาภูมิ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(3.2) นำแบบสอบถามที่สร้างไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และนำขึ้นเสนออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) มีค่าความสอดคล้องระหว่าง .50 – 1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้ (สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงค์, 2555, หน้า ออนไลน์) การวิจัยในครั้งนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.68-1.00

(3.3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Item-Total Correlation) มีค่าตั้งแต่ .20 - 1.00 จึงสามารถนำมาใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551, หน้า 91) ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง .451-.839 และค่าความเชื่อมั่นรายด้าน และทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าตั้งแต่ 0.71 – 1.00 จึงสามารถนำมาใช้ได้ (เกียรติสุดา ศรีสุข, 2552, หน้า 144) ในการวิจัยในครั้งนี้มีค่าเท่ากับ .975

(3.4) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังมีรายละเอียด ดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหากุฏราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากนายกเทศมลตรี ผู้ใหญ่บ้าน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

3.4.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างให้ทราบในการตอบแบบสอบถาม และเข้าใจตรงประเด็นเกี่ยวกับการวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืนภายใน 1 สัปดาห์ โดยส่งไป จำนวน 367 ฉบับ ได้กลับคืนมา จำนวน 365 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจสอบจำนวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อนำมาจัดกระทำและวิเคราะห์ เพื่อสรุปผลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้/ต่อเดือน โดยหาความถี่ และค่าร้อยละ

3.5.2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเมตตา (ความปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข) จำนวน 9 ข้อ 2) ด้านกรุณา (ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์) จำนวน 9 ข้อ 3) ด้านมุทิตา (ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี) จำนวน 9 ข้อ และ 4) ด้านอุเบกขา (ความรู้จักวางเฉย เป็นกลาง) จำนวน 9 ข้อ รวมเป็นจำนวน 36 ข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำมาเทียบกับค่าเฉลี่ย 5 ระดับ และแปลผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 166)

4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples)

3.5.4 วิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ โดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ใช้สถิติ F-Test (One-Way ANOVA) เมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe’)

3.5.5 วิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ใช้สถิติ F-Test (One-Way ANOVA) เมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

3.5.6 วิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ โดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ใช้สถิติ F-Test (One-Way ANOVA) เมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

3.5.7 วิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ใช้สถิติ F-Test (One-Way ANOVA) เมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

3.5.8 วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยหาความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC: Index of item objective congruence)

2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item–Total Correlation)

3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3.6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1) ค่าความถี่ (Frequency)

2) ค่าร้อยละ (Percentage)

3) ค่าเฉลี่ย (Mean)

4) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

1) ใช้สถิติที่ t-Test (Independent Samples) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 ค่า

2) ใช้สถิติทดสอบเอฟ F-Test (One-way ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 3 ค่า เมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe’)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
F	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ F
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean of square)
df	แทน	ขั้นของความอิสระ (Degree of freedom)
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05
Sig	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้/ต่อเดือน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้/ต่อเดือน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยหาความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 367 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏในตารางที่ 4.1-4.5

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชาย	172	46.9
2. หญิง	195	53.1
รวม	**367**	**100.0**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 53.1 เป็นชาย จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9

ตารางที่ 4.2 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ 18-30 ปี	71	19.3
2. อายุ 31-40 ปี	98	26.7
3. อายุ 41-50 ปี	118	32.2
4. อายุ 51 ปีขึ้นไป	80	21.8
รวม	**367**	**100.0**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 41-50 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 อายุ 31-40 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 และอายุ 18-30 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	131	35.7
2. มัธยมศึกษา/ปวช.	89	24.3
3. ปวส./ปริญญาตรี	97	26.4
4. สูงกว่าปริญญาตรี	50	13.6
รวม	**367**	**100.0**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 ระดับ ปวส./ปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 ระดับ มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6

ตารางที่ 4.4 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เกษตรกรรม	89	24.3
2. รับราชการ	113	30.8
3. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	94	25.6
4. อื่นๆ	71	19.3
รวม	**367**	**100.0**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพรับราชการ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 เกษตรกรรม จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 และอื่นๆ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3

ตารางที่ 4.5 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน

รายได้/ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	102	27.8
2. 10,000 – 15,000 บาท	81	22.1
3. 15,001 – 20,000 บาท	79	21.5
4. สูงกว่า 20,000 บาท	105	28.6
รวม	**367**	**100.0**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้สูงกว่า 20,000 บาท จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รายได้ 10,000 – 15,000 บาท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 และรายได้15,001 – 20,000 บาท จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏในตารางที่ 4.6- 4.10

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำ	ระดับความคิดเห็น			
ตามหลักพรหมวิหารธรรม	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านเมตตา	3.82	0.38	3	มาก
2. ด้านกรุณา	4.18	0.28	1	มาก
3. ด้านมุทิตา	4.05	0.23	2	มาก
4. ด้านอุเบกขา	4.18	0.24	1	มาก
รวม	**4.06**	**0.15**		**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.06) และรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านอุเบกขา และด้านกรุณา ($\overline{X}$= 4.18) รองลงมาคือ ด้านมุทิตา ($\overline{X}$ = 4.05) ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านเมตตา ($\overline{X}$ = 3.82)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านเมตตา

ภาวะผู้นำ ตามหลักพรหมวิหารธรรม ด้านเมตตา	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ปรารถนาดีต่อประชาชนทุก ๆ คนในพื้นที่	3.91	0.80	5	มาก
2. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยอยากให้ ประชาชนทุก ๆ คนประสบความสำเร็จในการประกอบ อาชีพการงาน	3.91	0.99	6	มาก
3. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยอยากให้ ประชาชนทุก ๆ คนมีความสุข	4.15	0.79	3	มาก
4. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนา ชุมชน	4.34	0.70	1	มาก
5. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีปฏิบัติตนต่อประชาชนในหมู่บ้านด้วยความจริงใจและความเสมอภาค	3.60	1.04	8	มาก
6. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีการแบ่งปันความรู้ให้แก่ประชาชนเพื่อให้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.71	2.34	7	มาก
7. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความเป็นกันเองในการทำงานไม่ถือตัวต่อประชาชนที่มา ติดต่อสอบถามงานต่าง ๆ	4.16	0.82	2	มาก
8. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีการจัดกิจกรรมสังสรรค์ เพื่อมอบความสุขร่วมกันแล้ว สร้างความสามัคคี	2.65	1.01	9	ปานกลาง
9. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีพร้อมยินดี รับใช้ประชาชน อยู่เสมอเพื่อการแก้ไขทุกปัญหาในพื้นที่	3.99	0.91	4	มาก
รวม	**3.82**	**0.38**		**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านเมตตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนา ชุมชน ($\overline{X}$= 4.34) รองลงมาคือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความเป็นกันเองในการทำงานไม่ถือตัวต่อประชาชนที่มา ติดต่อสอบถามงานต่าง ๆ ($\overline{X}$ = 4.16) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยอยากให้ประชาชนทุก ๆ คนมีความสุข ($\overline{X}$ = 4.15) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีพร้อมยินดี รับใช้ประชาชน อยู่เสมอเพื่อการแก้ไขทุกปัญหาในพื้นที่ ($\overline{X}$ = 3.99) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ปรารถนาดี ต่อประชาชนทุก ๆ คนในพื้นที่ ($\overline{X}$ = 3.91) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยอยากให้ประชาชนทุก ๆ คนประสบความสำเร็จในการประกอบ อาชีพการงาน ($\overline{X}$ = 3.91) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีการแบ่งปันความรู้ให้แก่ประชาชนเพื่อให้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\overline{X}$ = 3.71) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีปฏิบัติตนต่อประชาชน ในหมู่บ้านด้วยความจริงใจและความเสมอภาค ($\overline{X}$ = 3.60) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีการจัดกิจกรรมสังสรรค์ เพื่อมอบความสุขร่วมกันแล้ว สร้างความสามัคคี ($\overline{X}$ = 2.65)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านกรุณา

ภาวะผู้นำ ตามหลักพรหมวิหารธรรม ด้านกรุณา	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนเมื่อรู้ว่าเขา ต้องการความช่วยเหลือ	3.89	0.87	9	มาก
2. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ สนใจและใส่ใจที่จะรับรู้ รับฟังปัญหาของประชาชน	4.35	0.79	1	มาก
3. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีส่งเสริม สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการทำงานกับประชาชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน	4.12	0.71	6	มาก
4. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ พร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม	4.32	0.64	3	มาก

5. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีช่วยส่งเสริมและความสนับสนุนโครงการ และงบประมาณ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	4.23	0.67	5	มาก
6. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในองค์กรด้วยความเต็มใจ	4.34	0.70	2	มาก
7. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความเต็มใจที่จะเสียสละทุ่มเททำงานอย่างสุดกำลังความสามารถ	4.12	0.79	7	มาก
8. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ตั้งใจที่จะพัฒนาหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิต	4.27	0.71	4	มาก
9. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความตั้งใจที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความกินดีอยู่ดี	4.01	0.70	8	มาก
รวม	**4.18**	**0.28**		**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านกรุณา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ สนใจและใส่ใจที่จะรับรู้ รับฟังปัญหาของประชาชน ($\overline{X}$= 4.35) รองลงมาคือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆในองค์กรด้วยความเต็มใจ ($\overline{X}$ = 4.34) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีส่งเสริม สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการทำงานกับประชาชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ($\overline{X}$= 4.32) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ตั้งใจที่จะพัฒนาหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$= 4.27) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีช่วยส่งเสริมและความสนับสนุนโครงการ และงบประมาณ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 4.23) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีส่งเสริม สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการทำงานกับประชาชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ($\overline{X}$ = 4.12) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความเต็มใจที่จะเสียสละทุ่มเททำงานอย่างสุดกำลังความสามารถ ($\overline{X}$ = 4.12) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความตั้งใจที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความกินดีอยู่ดี ($\overline{X}$ = 4.01) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนเมื่อรู้ว่าเขา ต้องการความช่วยเหลือ ($\overline{X}$ = 3.89)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านมุทิตา

ภาวะผู้นำ ตามหลักพรหมวิหารธรรม ด้านมุทิตา	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีแสดงความยินดีกับประชาชนในโอกาสที่ร่วมแรงร่วมใจกัน พัฒนาหมู่บ้านให้มีความสะอาดสวยงาม	4.13	0.68	5	มาก
2. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีสนับสนุน ให้มีการประกาศเกียรติคุณของผู้กระทำความดี	2.98	0.90	8	ปานกลาง
3. เทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความยินดีกับเยาวชน และประชาชนที่เป็นตัวแทนไปแข่งขันหรือประกวดในโอกาสต่างๆ	4.17	0.65	4	มาก
4. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีชื่นชมยินดีต่อประชาชนเมื่อรู้ว่าเขาประสบความสำเร็จทั้งต่อหน้า และลับหลัง	3.96	0.99	6	มาก
5. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความยินดีเมื่อประชาชนร่วมกันสร้างสรรค์พัฒนาจนได้รับรางวัล	3.86	0.98	7	มาก
6. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความกระตือรือร้นที่จะไปร่วมแสดงความยินดีกับประชาชน ทุกครั้งที่มีโอกาส	4.30	0.56	3	มาก
7. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่นชมยินดี และสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.13	0.68	5	มาก
8. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่นชมยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตนอยู่บนพื้นฐานของโครงการหมู่บ้านศีล 5	4.54	0.51	1	มาก
9. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่นชมยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในประพฤติปฏิบัติตนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน	4.43	0.55	2	มาก
รวม	**4.05**	**0.23**		**มาก**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านมุทิตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่นชนยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตนอยู่บนพื้นฐานของโครงการหมู่บ้านศีล 5 ($\overline{X}$= 4.54) รองลงมาคือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่นชมยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในประพฤติปฏิบัติตนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน ($\overline{X}$ = 4.43) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความกระตือรือร้นที่จะไปร่วมแสดงความยินดีกับประชาชน ทุกครั้งที่มีโอกาส ($\overline{X}$ = 4.30) เทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความยินดีกับเยาวชน และประชาชนที่เป็นตัวแทนไปแข่งขันหรือประกวดในโอกาสต่างๆ ($\overline{X}$ = 4.17) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่นชมยินดี และสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\overline{X}$ = 4.13) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีชื่นชมยินดีต่อประชาชนเมื่อรู้ว่าเขาประสบความสำเร็จทั้งต่อหน้า และลับหลัง ($\overline{X}$ = 3.96) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความยินดีเมื่อประชาชนร่วมกันสร้างสรรค์พัฒนาจนได้รับรางวัล ($\overline{X}$ = 3.86) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีสนับสนุน ให้มีการประกาศเกียรติคุณของผู้กระทำความดี ($\overline{X}$ = 2.98) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีสนับสนุน ให้มีการประกาศเกียรติคุณของผู้กระทำความดี ($\overline{X}$ = 2.98)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านอุเบกขา

ภาวะผู้นำ ตามหลักพรหมวิหารธรรม ด้านอุเบกขา	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบขององค์กรอย่างเคร่งครัด	4.13	0.66	5	มาก
2. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำงาน รวมกันด้วยความเป็นกัลยามิตรอย่างเสมอต้นเสมอปลายกับประชาชน	4.40	0.53	2	มาก
3. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเข้มแข็ง และไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของผู้อื่น	3.90	0.85	9	มาก

4. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีตัดสิน ปัญหาด้วยความยุติธรรม	4.01	0.89	8	มาก
5. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้เกียรติ ประชานชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย	4.11	0.67	6	มาก
6. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีวางตัวเป็นกลางในการทำงานและสามารถรวมงานได้กับทุกคนทุกฝ่าย	4.07	0.81	7	มาก
7. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีไม่ดิ้นรนขวนขวายช่วยเหลือประชาชนหรือผู้ร่วมงานที่กระทำผิด	4.25	0.83	4	มาก
8. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้ความยุติธรรมกับประชาชนโดยไม่เลือกเพศ วัย ฐานะ หรือ ศาสนา	4.40	0.60	1	มาก
9. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีที่ความ อดทน อดกลั้นมีความสุขุมเยือกเย็น	4.32	0.74	3	มาก
รวม	**4.18**	**0.24**		**มาก**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านอุเบกขา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้ความยุติธรรมกับประชาชนโดยไม่เลือกเพศ วัย ฐานะ หรือ ศาสนา ($\overline{X}$= 4.40) รองลงมาคือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำงาน รวมกันด้วยความเป็นกัลยามิตรอย่างเสมอต้นเสมอปลายกับประชาชน ($\overline{X}$ = 4.40) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีที่ความอดทน อดกลั้นมีความสุขุมเยือกเย็น ($\overline{X}$ = 4.32) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีไม่ดิ้นรนขวนขวายช่วยเหลือประชาชนหรือผู้ร่วมงานที่กระทำผิด ($\overline{X}$ = 4.25) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบขององค์กรอย่างเคร่งครัด ($\overline{X}$ = 4.13)ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้เกียรติประชานชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ($\overline{X}$ = 4.11) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีวางตัวเป็นกลางในการทำงานและสามารถรวมงานได้กับทุกคนทุกฝ่าย ($\overline{X}$ = 4.07) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีตัดสิน ปัญหาด้วยความยุติธรรม ($\overline{X}$ = 4.01) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเข้มแข็ง และไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของผู้อื่น ($\overline{X}$ = 3.90)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้/ต่อเดือน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏในตารางที่ 4.11- 4.33

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านเมตตา	3.96	0.26	3.70	0.43	6.954	.000**
2. ด้านกรุณา	4.34	0.25	4.05	0.24	10.916	.000**
3. ด้านมุทิตา	4.03	0.23	4.08	0.24	-2.045	.045*
4. ด้านอุเบกขา	4.18	0.27	4.17	0.22	.506	618
โดยรวม	**4.13**	**0.13**	**4.00**	**0.15**	**8.347**	**.000****

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านเมตตา และด้านกรุณา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านมุทิตา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอุเบกขา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม	อายุ							
	18-30 ปี		31-40 ปี		41-50 ปี		51 ปีขึ้นไป	
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1. ด้านเมตตา	3.92	0.32	3.86	0.29	3.87	0.31	3.63	0.53
2. ด้านกรุณา	4.31	0.26	4.22	0.28	4.19	0.29	4.02	0.21
3. ด้านมุทิตา	4.01	0.29	4.01	0.22	4.12	0.25	4.06	0.21
4. ด้านอุเบกขา	4.26	0.23	4.15	0.23	4.15	0.27	4.18	0.21
โดยรวม	**4.13**	**0.15**	**4.06**	**0.13**	**4.08**	**0.15**	**3.97**	**0.15**

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีอายุ 18-30 ปี โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.13)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีอายุ 31-40 ปี โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.06)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีอายุ 41-50 ปี โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.08)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.97)

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. ด้านเมตตา	ระหว่างกลุ่ม	3	4.203	1.401	10.140	.000**
	ภายในกลุ่ม	363	50.155	.138		
	รวม	366	54.358			
2. ด้านกรุณา	ระหว่างกลุ่ม	3	3.465	1.155	15.639	.000**
	ภายในกลุ่ม	363	26.805	.074		
	รวม	366	30.269			
3. ด้านมุทิตา	ระหว่างกลุ่ม	3	.810	.270	4.855	.003**
	ภายในกลุ่ม	363	20.192	.056		
	รวม	366	21.002			
4. ด้านอุเบกขา	ระหว่างกลุ่ม	3	.706	.235	3.970	.008**
	ภายในกลุ่ม	363	21.512	.059		
	รวม	366	22.217			
โดยรวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**3**	**.992**	**.331**	**14.553**	**.000****
	ภายในกลุ่ม	**363**	**8.244**	**.023**		
	รวม	**366**	**9.236**			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการเปรียบเทียบเมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้านอุเบกขา มี ดังนี้

ตารางที่ 4.14 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม

อายุ		อายุ			
		18-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
	$\overline{X}$	4.13	4.06	4.08	3.97
18-30 ปี	4.13	-	.064*	.047*	.155*
31-40 ปี	4.06	-	-	-.016	.090*
41-50 ปี	4.08	-	-	-	.107*
51 ปีขึ้นไป	3.97	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ที่มีอายุ 18-30 ปี กับ อายุ 31-40 ปี, อายุ 18-30 ปี กับอายุ 41-50 ปี, อายุ 18-30 ปี กับอายุ 51 ปีขึ้น, อายุ 31-40 ปีกับอายุ 51 ปีขึ้นไป, และอายุ 41-50 ปี กับ อายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านเมตตา

อายุ		อายุ			
		18-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
	$\overline{X}$	3.92	3.86	3.87	3.63
18-30 ปี	3.92	-	.063	.059	.299*
31-40 ปี	3.86	-	-	-.003	.235*
41-50 ปี	3.87	-	-	-	.239*
51 ปีขึ้นไป	3.63	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านเมตตา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ที่มี อายุ 18-30 ปี กับอายุ 51 ปีขึ้น, อายุ 31-40 ปีกับอายุ 51 ปีขึ้นไป, และอายุ 41-50 ปี กับ อายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านกรุณา

อายุ		อายุ			
		18-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
	$\overline{X}$	4.31	4.22	4.19	4.02
18-30 ปี	4.31	-	.085*	.124*	.290*
31-40 ปี	4.22	-	-	.038	.205*
41-50 ปี	4.19	-	-	-	.166*
51 ปีขึ้นไป	4.02	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านกรุณา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ที่มีอายุ 18-30 ปี กับ อายุ 31-40 ปี, อายุ 18-30 ปี กับอายุ 41-50 ปี, อายุ 18-30 ปี กับอายุ 51 ปีขึ้น, อายุ 31-40 ปีกับอายุ 51 ปีขึ้นไป, และอายุ 41-50 ปี กับ อายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านมุทิตา

อายุ		อายุ			
		18-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
	$\overline{X}$	4.01	4.01	4.12	4.06
18-30 ปี	4.01	-	-.002	-.108*	-.054
31-40 ปี	4.01	-	-	-.106*	-.051
41-50 ปี	4.12	-	-	-	.054
51 ปีขึ้นไป	4.06	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านมุทิตา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ที่มี อายุ 18-30 ปี กับอายุ 41-50 ปี, อายุ 31-40 ปีกับอายุ 41-50 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านอุเบกขา

อายุ		อายุ			
		18-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
	$\overline{X}$	4.26	4.15	4.15	4.18
18-30 ปี	4.26	-	.112*	.116*	.087*
31-40 ปี	4.15	-	-	.004	-.025
41-50 ปี	4.15	-	-	-	-.029
51 ปีขึ้นไป	4.18	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ด้านอุเบกขา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ที่มีอายุ 18-30 ปี กับ อายุ 31-40 ปี, อายุ 18-30 ปี กับอายุ 41-50 ปี, อายุ 18-30 ปี กับอายุ 51 ปีขึ้น มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม	ระดับการศึกษา							
	ประถม/ต่ำกว่า		มัธยม/ปวช.		ปวส./ป.ตรี		สูงกว่า ป.ตรี	
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1. ด้านเมตตา	3.81	0.40	3.81	0.32	3.87	0.29	3.89	0.54
2. ด้านกรุณา	4.16	0.28	4.18	0.30	4.21	0.28	4.18	0.24
3. ด้านมุทิตา	4.11	0.22	4.06	0.24	3.99	0.25	4.03	0.20
4. ด้านอุเบกขา	4.15	0.27	4.22	0.22	4.18	0.24	4.15	0.20
โดยรวม	**4.06**	**0.15**	**4.07**	**0.16**	**4.06**	**0.14**	**4.04**	**0.17**

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา/หรือต่ำกว่า โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.06)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.07)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีการศึกษาระดับ ปวส./ปริญญาตรี โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.06)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.04)

ตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. ด้านเมตตา	ระหว่างกลุ่ม	3	.383	.128	.859	.426
	ภายในกลุ่ม	363	53.975	.149		
	รวม	366	54.358			
2. ด้านกรุณา	ระหว่างกลุ่ม	3	.150	.050	.603	.613
	ภายในกลุ่ม	363	30.119	.083		
	รวม	366	30.269			
3. ด้านมุทิตา	ระหว่างกลุ่ม	3	.928	.309	5.594	.001**
	ภายในกลุ่ม	363	20.074	.055		
	รวม	366	21.002			
4. ด้านอุเบกขา	ระหว่างกลุ่ม	3	.284	.095	1.568	.197
	ภายในกลุ่ม	363	21.933	.060		
	รวม	366	22.217			
โดยรวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**3**	**.034**	**.011**	**.452**	**.716**
	ภายในกลุ่ม	**363**	**9.202**	**.025**		
	รวม	**366**	**9.236**			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และรายด้าน ด้านมุทิตามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการเปรียบเทียบเมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้านมุทิตา มีดังนี้

ตารางที่ 4.21 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านมุทิตา

ระดับการศึกษา		ระดับการศึกษา			
		ประถม/ต่ำกว่า	มัธยม/ปวช.	ปวส./ ป.ตรี	สูงกว่าป.ตรี
	$\overline{X}$	4.11	4.06	3.99	4.03
ประถม/ต่ำกว่า	4.11	-	.056	.125*	.087*
มัธยม/ปวช.	4.06	-	-	.069*	.031
ปวส./ ป.ตรี	3.99	-	-	-	-.037
สูงกว่าป.ตรี	4.03	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านมุทิตา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ที่มีระดับการศึกษาประถม/ต่ำกว่า กับ ปวส./ ป.ตรี, ประถม/ต่ำกว่า กับ สูงกว่าปริญญาตรี และมัธยม/ปวช. กับปวส./ ป.ตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม	อาชีพ							
	เกษตรกรรม		รับราชการ		ค้าขาย/ธุรกิจ		อื่น ๆ	
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1. ด้านเมตตา	3.62	0.30	3.88	0.30	3.88	0.51	3.92	0.29
2. ด้านกรุณา	4.02	0.22	4.22	0.28	4.23	0.28	4.27	0.29
3. ด้านมุทิตา	4.09	0.23	4.00	0.23	4.06	0.23	4.10	0.24
4. ด้านอุเบกขา	4.20	0.21	4.18	0.23	4.19	0.24	4.13	0.28
โดยรวม	**3.98**	**0.11**	**4.07**	**0.14**	**4.09**	**0.18**	**4.10**	**0.15**

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีอาชีพเกษตรกรรม โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.98)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีอาชีพข้าราชการ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.07)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีอาชีพค้าขายและธุรกิจส่วนตัว โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.09)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีอาชีพอื่นๆ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.10)

ตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. ด้านเมตตา	ระหว่างกลุ่ม	3	5.133	1.711	12.618	.000**
	ภายในกลุ่ม	363	49.225	.136		
	รวม	366	54.358			
2. ด้านกรุณา	ระหว่างกลุ่ม	3	3.189	1.063	14.251	.000**
	ภายในกลุ่ม	363	27.080	.075		
	รวม	366	30.269			
3. ด้านมุทิตา	ระหว่างกลุ่ม	3	.607	.202	3.601	.014*
	ภายในกลุ่ม	363	20.395	.056		
	รวม	366	21.002			
4. ด้านอุเบกขา	ระหว่างกลุ่ม	3	.248	.083	1.368	.252
	ภายในกลุ่ม	363	21.969	.061		
	รวม	366	22.217			
โดยรวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**3**	**.761**	**.254**	**10.859**	**.000****
	ภายในกลุ่ม	**363**	**8.475**	**.023**		
	รวม	**366**	**9.236**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และรายด้าน ด้านเมตตา ด้านกรุณามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านมุทิตามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอุเบกขา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบเมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยภาพรวม ด้านเมตตา ด้านกรุณา และด้านมุทิตา มีดังนี้

ตารางที่ 4.24 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม

อาชีพ		อาชีพ			
		เกษตรกรรม	รับราชการ	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	อื่น ๆ
	$\overline{X}$	3.98	4.07	4.09	4.10
เกษตรกรรม	3.98	-	-.085*	-.107*	-.121*
รับราชการ	4.07	-	-	-.022	-.035
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.09	-	-	-	-.013
อื่น ๆ	4.10	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพเกษตรกรรมกับรับราชการ, อาชีพเกษตรกรรมกับค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว, อาชีพเกษตรกรรมกับอาชีพอื่น ๆ ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ ด้านเมตตา

อาชีพ		อาชีพ			
		เกษตรกรรม	รับราชการ	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	อื่น ๆ
	$\overline{X}$	3.62	3.88	3.88	3.92
เกษตรกรรม	3.62	-	-.260*	-.261*	-.307*
รับราชการ	3.88	-	-	-.000	-.047
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.88	-	-	-	-.046
อื่น ๆ	3.92	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านเมตตา จำแนกตามอาชีพ เกษตรกรรมกับรับราชการ, อาชีพเกษตรกรรมกับค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว, อาชีพเกษตรกรรมกับอาชีพอื่น ๆ ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ ด้านกรุณา

อาชีพ		อาชีพ			
		เกษตรกรรม	รับราชการ	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	อื่น ๆ
	$\overline{X}$	4.02	4.22	4.23	4.27
เกษตรกรรม	4.02	-	-.198*	-.207*	-.246*
รับราชการ	4.22	-	-	-.008	-.047
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.23	-	-	-	-.038
อื่น ๆ	4.27	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านกรุณา จำแนกตามอาชีพ เกษตรกรรมกับรับราชการ, อาชีพเกษตรกรรมกับค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว, อาชีพเกษตรกรรมกับอาชีพอื่น ๆ ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ ด้านมุทิตา

อาชีพ		อาชีพ			
		เกษตรกรรม	รับราชการ	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	อื่น ๆ
	$\overline{X}$	4.09	4.00	4.06	4.10
เกษตรกรรม	4.09	-	.092*	.028	-.005
รับราชการ	4.00	-	-	-.064	-.098*
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.06	-	-	-	-.033
อื่น ๆ	4.10	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านมุทิตา จำแนกตามอาชีพ เกษตรกรรมกับรับราชการ, อาชีพรับราชการกับอาชีพอื่น ๆ ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม	รายได้/ต่อเดือน							
	ต่ำกว่า 10,000		10,000-15,000		15,001-20,000		20,000 ขึ้นไป	
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1. ด้านเมตตา	3.70	0.31	3.87	0.31	3.88	0.42	3.86	0.43
2. ด้านกรุณา	4.09	0.24	4.21	0.30	4.16	0.28	4.27	0.28
3. ด้านมุทิตา	4.08	0.22	4.11	0.23	4.02	0.29	4.02	0.20
4. ด้านอุเบกขา	4.18	0.24	4.15	0.27	4.11	0.22	4.24	0.23
โดยรวม	**4.01**	**0.13**	**4.09**	**0.14**	**4.04**	**0.15**	**4.10**	**0.17**

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.01)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีรายได้ 10,000-15,000 บาท ต่อเดือน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.09)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.04)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีรายได้ 20,000 บาทขึ้นไป ต่อเดือน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.10)

ตารางที่ 4.29 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. ด้านเมตตา	ระหว่างกลุ่ม	3	2.106	.702	4.876	.002**
	ภายในกลุ่ม	363	52.252	.144		
	รวม	366	54.358			
2. ด้านกรุณา	ระหว่างกลุ่ม	3	1.872	.624	7.977	.000**
	ภายในกลุ่ม	363	28.397	.078		
	รวม	366	30.269			
3. ด้านมุทิตา	ระหว่างกลุ่ม	3	.596	.197	3.496	.016*
	ภายในกลุ่ม	363	20.412	.056		
	รวม	366	21.002			
4. ด้านอุเบกขา	ระหว่างกลุ่ม	3	.830	.277	4.694	.003**
	ภายในกลุ่ม	363	21.388	.059		
	รวม	366	22.217			
โดยรวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**3**	**.456**	**.152**	**6.281**	**.000****
	ภายในกลุ่ม	**363**	**8.780**	**.024**		
	รวม	**366**	**9.236**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และรายด้าน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านอุเบกขามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านมุทิตามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบเมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยภาพรวม ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้านอุเบกขา มีดังนี้

ตารางที่ 4.30 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม

รายได้/ต่อเดือน		รายได้/ต่อเดือน			
		ต่ำกว่า 10,000	10,000-15,000	15,001-20,000	20,000 ขึ้นไป
	$\overline{X}$	4.01	4.09	4.04	4.10
ต่ำกว่า 10,000	4.01	-	-.072*	-.028	-.084*
10,000-15,000	4.09	-	-	.044	-.011
15,001-20,000	4.04	-	-	-	-.056*
20,000 ขึ้นไป	4.10	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม จำแนกตาม รายได้/ต่อเดือน รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท กับรายได้20,000 ขึ้นไป, รายได้ 15,001-20,000 บาท กับรายได้ 20,000 ขึ้นไป ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน ด้านเมตตา

รายได้/ต่อเดือน		รายได้/ต่อเดือน			
		ต่ำกว่า 10,000	10,000-15,000	15,001-20,000	20,000 ขึ้นไป
	$\overline{X}$	3.70	3.87	3.88	3.86
ต่ำกว่า 10,000	3.70	-	-.172*	-.179*	-.156*
10,000-15,000	3.87	-	-	-.006	.015
15,001-20,000	3.88	-	-	-	.022
20,000 ขึ้นไป	3.86	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านเมตตา จำแนกตาม รายได้/ต่อเดือน รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท กับรายได้ 10,000-15,000 บาท, รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท กับ 15,00-20,000 บาท, รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท กับรายได้ 20,000 ขึ้นไป ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน ด้านกรุณา

รายได้/ต่อเดือน		**รายได้/ต่อเดือน**			
		ต่ำกว่า 10,000	10,000-15,000	15,001-20,000	20,000 ขึ้นไป
	$\overline{X}$	4.09	4.21	4.16	4.27
ต่ำกว่า 10,000	4.09	-	-.119*	-.066	-.184*
10,000-15,000	4.21	-	-	.052	-.056
15,001-20,000	4.16	-	-	-	-.117*
20,000 ขึ้นไป	4.27	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านกรุณา จำแนกตาม รายได้/ต่อเดือน รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท กับรายได้ 10,000-15,000 บาท, รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท กับรายได้ 20,000 ขึ้นไป, รายได้ 15,001-20,000 บาท กับรายได้20,000 ขึ้นไป ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.33 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน ด้านมุทิตา

รายได้/ต่อเดือน		รายได้/ต่อเดือน			
		ต่ำกว่า 10,000	10,000-15,000	15,001-20,000	20,000 ขึ้นไป
	$\overline{X}$	4.08	4.11	4.02	4.02
ต่ำกว่า 10,000	4.08	-	-.038	.059	.057
10,000-15,000	4.11	-	-	.098*	.096*
15,001-20,000	4.02	-	-	-	-.002
20,000 ขึ้นไป	4.02	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านมุทิตา จำแนกตาม รายได้/ต่อเดือน รายได้ 10,000-15,000 บาทกับรายได้ 15,001-20,000 บาท, รายได้ 10,000-15,000 บาท กับรายได้ 20,000 ขึ้นไป ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.34 ผลการทดสอบรายคู่ของการเปรียบเทียบของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน ด้านอุเบกขา

รายได้/ต่อเดือน		รายได้/ต่อเดือน			
		ต่ำกว่า 10,000	10,000-15,000	15,001-20,000	20,000 ขึ้นไป
	$\overline{X}$	4.18	4.15	4.11	4.24
ต่ำกว่า 10,000	4.18	-	.038	.072*	-.054
10,000-15,000	4.15	-	-	.034	.093*
15,001-20,000	4.11	-	-	-	-.127*
20,000 ขึ้นไป	4.24	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ผลการทดสอบรายคู่ของภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านอุเบกขา จำแนกตาม รายได้/ต่อเดือน รายได้ 10,000-15,000 บาทกับรายได้ 15,001-20,000 บาท, รายได้ 10,000-15,000 บาท กับรายได้ 20,000 ขึ้นไป และรายได้15,001-20,000 บาท กับรายได้ 20,000 บาท ขึ้นไป ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 367 คน ได้ข้อสรุปผลตามสมมติฐาน ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และรายด้าน ด้านมุทิตามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยหาความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ตารางที่ 4.35 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม

ที่	ข้อเสนอแนะแนวทางในการการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม	ความถี่	ร้อยละ
1	เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรจัดให้มีโครงการส่งเสริมกิจกรรมเป็นประจำทุกปี ที่เกี่ยวกับบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ โดยมีวิทยากร ให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วถึง	13	43.33
2	เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้บริการ มีกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำปี เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป	10	33.33
3	เทศบาลควรจัดให้มีโครงการอบรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาทางจริยธรรม และเพื่อพัฒนาส่งเสริมคนดีมีคุณธรรมในสังคมต่อไป	7	23.33
	รวม	**30**	**100.00**

ตารางที่ 4.35 พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม คือ เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรจัดให้มีโครงการส่งเสริมกิจกรรมเป็นประจำทุกปี ที่เกี่ยวกับบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ โดยมีวิทยากร ให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วถึง (ร้อยละ 43.33) รองลงมา คือ เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้บริการ มีกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำปี เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป (ร้อยละ 33.33) และเทศบาลควรจัดให้มีโครงการอบรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาทางจริยธรรม และเพื่อพัฒนาส่งเสริมคนดีมีคุณธรรมในสังคมต่อไป (ร้อยละ 23.33)

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 53.1 เป็นชาย จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 จำแนกตาม อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 41-50 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 อายุ 31-40 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 และอายุ 18-30 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 ระดับ ปวส./ปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 ระดับ มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 จำแนกตามอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพรับราชการ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 เกษตรกรรม จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 และอื่นๆ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้สูงกว่า 20,000 บาท จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รายได้ 10,000 – 15,000 บาท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 และรายได้15,001 – 20,000 บาทจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5

5.1.2 ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านอุเบกขา และด้านกรุณา รองลงมาคือ ด้านมุทิตา ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านเมตตา เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ปรากฏ ดังนี้

5.1.2.1 ด้านเมตตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนา ชุมชน รองลงมาคือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความเป็นกันเองในการทำงานไม่ถือตัวต่อประชาชนที่มา ติดต่อสอบถามงานต่าง ๆ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีการจัดกิจกรรมสังสรรค์ เพื่อมอบความสุขร่วมกันแล้ว สร้างความสามัคคี

5.1.2.2 ด้านกรุณา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ สนใจและใส่ใจที่จะรับรู้ รับฟังปัญหาของประชาชน รองลงมาคือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆในองค์กรด้วยความเต็มใจ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนเมื่อรู้ว่าเขา ต้องการความช่วยเหลือ

5.1.2.3 ด้านมุทิตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่นชนยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตนอยู่บนพื้นฐานของโครงการหมู่บ้านศีล 5 รองลงมาคือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่นชมยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในประพฤติปฏิบัติตนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีสนับสนุนให้มีการประกาศเกียรติคุณของผู้กระทำความดี

5.1.2.4 ด้านอุเบกขา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้ความยุติธรรมกับประชาชนโดยไม่เลือกเพศ วัย ฐานะ หรือ ศาสนา รองลงมาคือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำงาน รวมกันด้วยความเป็นกัลยามิตรอย่างเสมอต้นเสมอปลายกับประชาชน ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเข้มแข็ง และไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของผู้อื่น

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านเมตตา และด้านกรุณา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านมุทิตา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอุเบกขา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.1.4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.5 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และรายด้าน ด้านมุทิตามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.6 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และรายด้าน ด้านเมตตา ด้านกรุณามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านมุทิตามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอุเบกขา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.1.7 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และรายด้าน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านอุเบกขามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านมุทิตามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.8 แนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ปรากฏดังนี้

เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรจัดให้มีโครงการส่งเสริมกิจกรรมเป็นประจำทุกปี ที่เกี่ยวกับบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ โดยมีวิทยากร ให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วถึง ควรมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้บริการ มีกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำปี เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป และเทศบาลควรจัดให้มีโครงการอบรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาทางจริยธรรม และเพื่อพัฒนาส่งเสริมคนดีมีคุณธรรมในสังคมต่อไป

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้ความยุติธรรมกับประชาชนโดยไม่

เลือกเพศ วัย ฐานะ หรือ ศาสนา ทำงานร่วมกันด้วยความเป็นกัลยามิตรอย่างเสมอต้นเสมอปลายกับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2548, หน้า 142-143) กล่าวว่า พรหมวิหารธรรม หมายถึง คุณธรรมสำหรับผู้ใหญ่ นักปกครอง หรือผู้บริหาร 4 ประการ ได้แก่ 1. เมตตา คือ ความรัก ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า 2. กรุณา คือ ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันที่จะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์ 3. มุทิตา คือ ความยินดี ในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง ประกอบด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ ต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป 4. อุเบกขา คือความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้ว อันควรได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดู ในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติยา สุขเกษม (2564, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตร อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตรอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ บุบพิ (2564, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565, หน้า 1-2) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบรรลุ เหตุผล (2561, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติในระดับสูงสุด คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเมตตา รองลงมาคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอุเบกขา และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านกรุณา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติในระดับต่ำที่สุด คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมุทิตา

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อจำแนกตามรายได้/ต่อเดือน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565, หน้า 1-2) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรวรรณ ภัทรดำเนินสุข (2564, หน้า ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับปานกลาง ใน ลักษณะคล้อยตามกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ตรีวรชัย และคณะ (2561, หน้า 71-72) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลัก พรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามความคิดเห็นของบุคลากร พบว่าเมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา บุคลากร มี ความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วน บุคคลได้แก่ อายุ ประสบการณ์ บุคลากรมีความเห็น เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ใน เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 4 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมงคล สิริมงฺคโล (2560, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรม ของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรม ของเทศบาลตาบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ด้วยการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางาน รายได้ต่อเดือน พบว่ามีความสัมพันธ์สูงมากจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2.3 แนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรจัดให้มีโครงการส่งเสริมกิจกรรมเป็นประจำทุกปี ที่เกี่ยวกับบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้โดยมีวิทยากร ให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วถึง ควรมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้บริการ มีกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำปี เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป และเทศบาลควรจัดให้มีโครงการอบรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาทางจริยธรรม และเพื่อพัฒนาส่งเสริมคนดีมีคุณธรรมในสังคมต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมงคล สิริมงฺคโล (2560, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรม ของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพรใน ด้านเมตตา ควรมุ่งเน้นช่วยเหลือให้คำปรึกษาและคำแนะนาในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลกร และคอยช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีด้านกรุณาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรของเทศบาลและประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการภายในหน่วยงานและในเขตชุมชน ด้านมุทิตาควรมีระบบการสร้างขวัญและกาลังใจให้เกิดขึ้นในหน่วยงานและชุมชน และด้านอุเบกขาผู้บริหารต้องวางตนเป็นกลางและยึดถือหลักความยุติธรรมการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย ตรีวรชัย และคณะ (2561, หน้า 71-72) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บุคลากรที่ตอบแบบสอบถามได้ ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน ในแต่ละด้านดังนี้ด้านเมตตา ผู้บริหารควรให้ความรักความปรารถนาดีต่อผู้ร่วมงานอย่างแท้จริง อุทิศตนให้กับองค์การให้มาก, ด้านกรุณา ผู้บริหารควรช่วยเหลือ แนะนำ เมื่อเพื่อนร่วมงาน มีทุกข์ อย่างเต็มใจ และเต็มความสามารถที่จะช่วยได้, ด้านมุทิตา ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ขวัญ กำลังใจ และแสดงความยินดีอย่างจริงใจ อาจจะกระทำด้วยคำพูดหรือชื่นชมด้วยวิธีอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและ ตามโอกาสอันควร, ด้านอุเบกขา ผู้บริหารควรให้ความยุติธรรมในการบริหารงานทุกด้าน เน้นย้ำความซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบได้ รวมถึงปฏิบัติ หน้าที่ ให้ยึดกฎระเบียบเหมาะสมและตามโอกาสอันควร, ด้านอุเบกขา ผู้บริหารควรให้ ความยุติธรรมในการบริหารงานทุกด้าน เน้นย้ำความซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบได้ รวมถึงปฏิบัติ หน้าที่ ให้ยึด กฎระเบียบ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนต่อประชนในการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมตามแนวพระพุทธสาสนา ที่มีขั้นตอนการปฏิบัติ การจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมที่ดีงานร่วมกัน

2. เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรกำหนดนโยบาย แนวทางการแก้ไขปัญหาสังคม เช่น แก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาผู้สูงอายุ และควรดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จนสัมฤทธิ์ผลในทางที่ดีงามต่อไป

3. เทศบาลตำบลนครชัยศรี ควรกำหนดนโยบาย ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ประจำปี โดยผ่านการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และชาวบ้าน ผู้นำชุมชน การสร้างเครื่องมือเพื่อทดลองใช้ นำมาแก้ไข และนำไปสู่การปฏิบัติที่ยั่นยืน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ด้านเมตตา ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีควรมีการจัดกิจกรรมสังสรรค์อย่างเหมาะสม เพื่อมอบความสุขร่วมกันแล้ว สร้างความสามัคคี

2. ด้านกรุณา ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนเมื่อรู้ว่าเขาต้องการความช่วยเหลือ

3. ด้านมุทิตา ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีควรจัดกิจกรรมสนับสนุน ให้มีการประกาศเกียรติคุณของผู้กระทำความดี

4. ด้านอุเบกขา ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีควรส่งเสริมการทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเข้มแข็ง และไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของผู้อื่น

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้นำในเขตเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

2. ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้นำในเขตเทศบาลตำบลนครชัยศรี โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้นำชุมชน

3. ควรจะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม โดยการศึกษาในเขตพื้นที่อื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานในภาครัฐ และตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

กวี วงพุฒ. (2545). *ภาวะผู้นำ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.

กิติ ตยัคคานนท์. (2543). *เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ.* กรุงเทพฯ: เปลวอักษร.

แก้ว ชิดตะขบ. (2547). *รวมวิชาธรรมศึกษาชั้นตรี ตามหลักสูตรสนามหลวงแผนกธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาสนา.

เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย.* เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช่าง.

คุณบิดามารดาสุดพรรณนามหาศาล. (2542). กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

ฉายศิลป์ เชี่ยวชาญพิพัฒน์ และคณะ. (2557). *การบริหาร.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชำเลือง วุฒิจันทร์. (2524). *คุณธรรมและจริยธรรม.* กรุงเทพฯ: การศาสนา.

ณรงค์ สินสวัสดิ์. (2523). *ผู้นำการเมือง.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพร่วิทยา.

ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2553). *หลักการจัดการ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เติมศักดิ์ ทองอินทร์. (2547). *ความรู้เบื้องต้นทางการบริหารรัฐกิจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. (2550). กรุงเทพฯ: เชษฐ์ การพิมพ์.

เทศบาลตำบลนครชัยศรี. (2566). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570) แก้ไขครั้งที่ 1/2566*. นครปฐม: ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ เทศบาลตำบลนครชัยศรี.

ธงชัย สันติวงษ์. (2542). *การบริหารงานบุคคล.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. (2522). *พฤติกรรมของบุคคลในองค์กร.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

นพมาศ ธีรเวคิน. (2542). *จิตวิทยาสังคมกับชีวิต.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เนตร์พัณณา ยาวิราช. (2552). *ภาวะผู้นำ และผู้นำ กลยุทธ์ Leadership and Strategic Leader.* กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา.* กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญมี แท่นแก้ว. (2539). *จริยศาสตร์.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ประวิต เอราวรรณ์. (2551). *วิจัยการศึกษาเบื้องต้น.* ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระครูสิริจันทนิวิฐ (บุญจันทร์ เขมกาโม). (2559). *ภาวะผู้นำเชิงพุทธ.* กรุงเทพฯ: นิติธรรมการพิมพ์.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *พุทธวิธีบริหาร.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก. (ป.อ.ปยุตฺโต). (2535). *ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมสภา.

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล). (2548). *หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มงคลชัยพริ้นติ้ง.

พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุสลจิตฺโต). (2551). *สงฆ์ผู้นำสังคม.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล. (2552). *องค์การและการจัดการ.* กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏนครปฐม.

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. (2548). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 16). (2551). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.

ภาวะผู้นำความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ. (2556). กรุงเทพฯ: สำนักงานพิมพ์มงคลชัยพริ้นติ้ง.

ภาวะผู้นำ: ความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ. (2546). กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมมนุษย์ในองค์กร. (2553). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2554). *ภาวะผู้นำ.* กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2547). *กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการไทย: ปัญหาและแนวทางแก้ไขและแนวโน้มของกฎหมายในอนาคต*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

เศาวนิต เศาณานนท์. (2542). *ภาวะผู้นำ.* นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

สงฆ์ผู้นำสังคม. (2547). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมคิด เลิศไพฑูรย์ และมรุต วันทนากร. (2546). *แนวคิดว่าด้วยฝ่ายบริหารเข้มแข็งกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมศักดิ์ ขาวลาภ. (2544). *ภาวะผู้นำการจูงใจ และทีมงาน.* กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

สมพงษ์ สิงหะพล. (2557). *ผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร.* นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และประยุทธ ชูสอน. (2557). *ภาวะผู้นำ แบบโลกาภิวัตน์: แนวคิดและการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์นานาวิทยา.

สิปปนนท์ เกตุทัต. (2551). *วิสัยทัศน์กว้างไกลปฏิบัติได้ผลจริงในผู้นำ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

สุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์และคณะ. (2547). *พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.

เสน่ห์ จุ้ยโต. (2556). *องค์การทริปเปิ้ลเอช: ตัวแบบใหม่การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อุทัย หิรัญโต. (2553). *หลักการบริหารบุคคล.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

Barbara Kelleman. (1984). *Laaeadership as a Political Act in Laaeadership: Multidisciplinary Perspectives*. New Jersey: Prentice Hall.

Henri Fayol. (1964). *"General and industrial management".* London: Pittman & Sons.

Raymond J. Burdy. (1967). *Fundermental of Leadership Reading.* Masschusetts Addison: WesleyPublishing Co.

2) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์

กิตติยา สุขเกษม. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตร อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร-มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย.

เกษร สุขเกษม. (2546). *ปัจจัยด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ณัชชา อมราภรณ์. (2557). *การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริการศึกษา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกริก.

ธมลณัฏฐ์ พายจะโป๊ะ. (2554). *ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามหลักพรหมวิหาร 4: กรณีศึกษาข้าราชการทหาร สังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย.

ธิดารัตน์ เสรีขจรจารุ. (2564). *แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนโคราชวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, คณะพุทธศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นฤมล นามเอี่ยม. (2550). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

พระธีรวัฒน์ ธีรว์โส (พิศจาร). (2556). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ตามหลักพรหมวิหาร 4.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระผุย รตฺนโชโต (จันทมาณี). (2558). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหม 4 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนคร.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยนครพนม.

พระมนัส อคฺคธมฺโม. (2554). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริการศึกษา, คณะพุทธศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาวิทูร ธมฺมโชโต (แสงอินทร์). (2562). *กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงพุทธสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.* ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะพุทธศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสุทธิชัย ฐิตชโย (ถาวรศิล). (2546). *ศึกษาเชิงวิเคราะห์พรหมวิหารธรรมในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา.* วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, คณะศาสนาและปรัชญา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระมงคล สิริมงฺคโล. (2559). *การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเลอวุฒิ ภูริปญฺโญ. (2555). *ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย.

พงษ์ศักดิ์ บุบพิ. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วงศกร เพียรชนะ. (2566). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ศิริพร ธรรมะมงคลชัย. (2565). *การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารตามทัศนะของพนักงานบริษัท ออล เมทัลพาร์ท อินดิสทรี จำกัด.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, คณะพุทธศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สุดารัตน์ ไกรเนตร. (2558). *การใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับพัฒนาชุมชนเลียบคลองทวีวัฒนา เขตบางแค กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย.

สุบรรลุ เหตุผล. (2561). *ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดมหาสารคาม.* ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะพุทธศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุรกิจ สุวรรณแกม. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย.

สุรศักดิ์ ม่วงทอง. (2543). *พุทธธรรมกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์: ศึกษาเฉพาะกรณีกำนันและผู้ใหญ่บ้านจังหวัดนครศรีธรรมราช.* วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

อรวรรณ ภัทรดำเนินสุข. (2564). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

3) บทความในวารสาร

ธวัชชัย ตรีวรชัย, สำราญ โคตรสมบัติ, กำธร เพียเอีย และชฎาธาร โอษธีศ. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 23(1), 71-81.

พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ). (2549). วินัยปิฎก: ศาสตร์แห่งการปกครอง. *วารสารบัณฑิตศาส์น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,* 4(8), 43.

พระมหายุทธพิชาญ โยธสาสโน. (2566). ผู้นำและภาวะผู้นำที่พึงประสงค์. *วารสารวนัมฎองแหรกพุทธศาสตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 10(1), 153-168.

4) เอกสารสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงค์. (2555). *การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)*. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2566, จาก http://mcu.ac.th/site/articlecontent.

โสรีช์ โพธิแก้ว. (2564). *การเจริญพรหมวิหารธรรม.* สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2566, จาก https://www.thaicounseling.org/post/article-008.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ, ดร.

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

วุฒิการศึกษา : ปร.ด. (การบริหารการพัฒนา)

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

วุฒิการศึกษา : ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

3) รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคณาภูมิ

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำหลักสูตรคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

วุฒิการศึกษา : ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ (บัณฑิตศึกษา) โทร. ๑๑๕๖

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๓๖ **วันที่** ๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เรียน พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ, ดร.

ด้วย นางพิมพรางค์ ศรีทองอินทร์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๐๕ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม (The Study of Leadership According to The Principles of The Brahmavihara of Nakhonchaisi Sub-district Municipality Members, Nakhonchaisi District, Nakhonpathom Province)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนสารนิพนธ์

ในการนี้ คณะสังคมศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) แก่นักศึกษาเพื่อการเก็บข้อมูลงานเขียนสารนิพนธ์ต่อไป ซึ่งกำหนดวันและเวลาในการดำเนินการนั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อด้วยตนเองในภายหลังอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

(พระมหาสุรไกร ชินพุทฺธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ (บัณฑิตศึกษา) โทร. ๑๑๕๖

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๓๖ **วันที่** ๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผศ.ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

ด้วย นางพิมพรางค์ ศรีทองอินทร์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๐๕ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม (The Study of Leadership According to The Principles of The Brahmavihara of Nakhonchaisi Sub-district Municipality Members, Nakhonchaisi District, Nakhonpathom Province)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนสารนิพนธ์

ในการนี้ คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) แก่นักศึกษาเพื่อการเก็บข้อมูลงานเขียนสารนิพนธ์ต่อไป ซึ่งกำหนดวันและเวลาในการดำเนินการนั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อด้วยตนเองในภายหลังอีกครั้ง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

ยินดีและตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจเครื่องมือ
ได้ประเมินเรียบร้อยแล้ว
กัญ
๒๓ ม.ค. ๖๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๓๖

๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคณาภูมิ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ด้วย นางพิมพรางค์ ศรีทองอินทร์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๐๕ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม (The Study of Leadership According to The Principles of The Brahmavihara of Nakhonchaisi Sub-district Municipality Members, Nakhonchaisi District, Nakhonpathom Province)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) ดังกล่าว ให้แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรโกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางพิมพรางค์ ศรีทองอินทร์
โทร. ๐๘-๐๙๐๐-๐๑๒๘

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลวัดแค
เลขที่รับ 269
วันที่ 13 ก.พ. 2567

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

เรียน นายก อบต วัดแค
☑ เพื่อโปรดทราบ
☐ เพื่อดำเนินการ
☐ เพื่อถือปฏิบัติ

ที่ อว ๗๙๐๘/๐๑๙๖

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเข้าพื้นที่ในการทดลองเครื่องมือ (Try out)

เจริญพร นายสมบุญ สุขวัฒะโก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดแค
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(นางสาวศิรประภา รวยใหม่)

ด้วย นางพิมพรางค์ ศรีทองอินทร์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๐๕ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์เรื่อง “ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม (The Study of Leadership According to The Principles of The Brahmavihara of Nakhonchaisi Sub-district Municipality Members, Nakhonchaisi District, Nakhonpathom Province)” มีความประสงค์ขออนุญาตเพื่อเข้าพื้นที่ในการทดลองเครื่องมือ (Try out) สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์ จำนวน ๓๐ ตัวอย่าง ระหว่างวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ - ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ดังนั้น ทางหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ จึงกราบเรียนมายังท่านเพื่อขออนุญาตเข้าพื้นที่ในการทดลองเครื่องมือ (Try out) ดังกล่าว ให้แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานสารนิพนธ์ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นายพีรพล อ่วมเปี่ยม
หัวหน้าสำนักปลัด รักษาราชการแทน
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวัดแค

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางพิมพรางค์ ศรีทองอินทร์
โทร. ๐๘-๐๙๐๐-๐๑๒๘

นายสมบุญ สุขวัฒะโก
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดแค

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) และคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง : ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง :

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้สำหรับหาข้อมูลในการศึกษาวิจัยเท่านั้น และการตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบ โปรดตอบคำถามทุกข้อตาความเป็นจริง ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่จะนำไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาหน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น แบบสอบถามฉบับนี้ มี 3 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับคิดเห็นของประชาชนต่อ ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

5 หมายถึง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ ระชาชนมีความคิดเห็นต่อ ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในระดับดีมาก

3 หมายถึง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ ระชาชนมีความคิดเห็นต่อ ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ ภระชาชนมีความคิดเห็นต่อ ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในระดับน้อย

1 หมายถึง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ ระชาชนมีความคิดเห็นต่อ ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ คะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ 18 – 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี

☐ 41 – 50 ปี ☐ มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า ☐ มัธยมศึกษา / ปวช

☐ ปวส / ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ เกษตรกรรม ☐ รับราชการ

☐ ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ☐ อื่น ๆ

5. รายได้/ เดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 10,000 – 15,000 บาท

☐ 15,000 – 2,000 บาท ☐ สูงกว่า 2,000 บาท

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ข้อที่	ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านที่ 1 เมตตา (ความปรารถนาดีอยากให้เขามี ความสุข)						
1.	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความปรารถนาดีต่อประชาชนทุก ๆ คนในพื้นที่					
2.	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยอยากให้ประชาชนทุก ๆ คนประสบความสำเร็จในการประกอบ อาชีพการงาน					
3.	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยอยากให้ประชาชน ทุก ๆ คนมีความสุข					
4.	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนา ชุมชน					
5.	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีปฏิบัติตนต่อประชาชนในหมู่บ้านด้วยความจริงใจและความเสมอภาค					
6.	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีการแบ่งปันความรู้ให้แก่ประชาชนเพื่อให้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
7.	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความเป็นกันเองในการทำงานไม่ถือตัวต่อประชาชนที่มา ติดต่อสอบถามงานต่าง ๆ					
8.	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีการจัดกิจกรรมสังสรรค์ เพื่อมอบความสุขร่วมกันแล้ว สร้างความสามัคคี					

ข้อที่	ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีพร้อมยินดี รับใช้ประชาชน อยู่เสมอเพื่อการแก้ไขทุกปัญหาในพื้นที่					
ด้านที่ 2 กรุณา (ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์)						
1	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีน้ำใจให้ ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนเมื่อรู้ว่าเขา ต้องการความช่วยเหลือ					
2	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความสนใจและใส่ใจที่จะรับรู้ รับฟังปัญหาของประชาชน					
3	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีส่งเสริมสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการทำงานกับประชาชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน					
4	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม					
5	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีช่วยส่งเสริมและความสนับสนุนโครงการ และงบประมาณ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น					
6	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีช่วยแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ในองค์กรด้วยความเต็มใจ					
7	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความเต็มใจที่จะเสียสละทุ่มเททำงานอย่างสุดกำลังความสามารถ					

ข้อที่	ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความตั้งใจที่จะพัฒนาหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนได้รับความ สะดวกในการดำเนินชีวิต					
9	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความตั้งใจที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความ กินดีอยู่ดี					
ด้านที่ 3 มุทิตา (ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี)						
1	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีแสดงความยินดีกับประชาชนในโอกาสที่ร่วมแรงร่วมใจกัน พัฒนาหมู่บ้านให้มีความสะอาดสวยงาม					
2	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีสนับสนุน ให้มีการประกาศเกียรติคุณของผู้กระทำความดี					
3	เทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความยินดีกับเยาวชนและประชาชนที่เป็นตัวแทนไปแข่งขันหรือประกวดในโอกาสต่าง ๆ					
4	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีชื่นชมยินดี ต่อประชาชนเมื่อรู้ว่าเขาประสบความสำเร็จทั้งต่อหน้า และลับหลัง					
5	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความยินดีเมื่อประชาชนร่วมกันสร้างสรรค์พัฒนาจนได้รับรางวัล					
6	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความกระตือรือร้นที่จะไปร่วมแสดงความยินดีกับประชาชน ทุกครั้งที่มีโอกาส					

ข้อที่	ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านที่ 3 มุทิตา (ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี)						
7	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่น ชมยินดี และสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
8	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่น ชนยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติ ปฏิบัติตนอยู่บนพื้นฐานของโครงการหมู่บ้านศีล 5					
9	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่นชมยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในประพฤติปฏิบัติตนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน					
ด้านที่ 4 อุเบกขา (ความรู้จักวางเฉย เป็นกลาง)						
1	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีปฏิบัติตน อยู่ ในกฎระเบียบขององค์กรอย่างเคร่งครัด					
2	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำงานรวมกันด้วยความเป็นกัลยามิตรอย่างเสมอต้นเสมอ ปลายกับประชาชน					
3	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเข้มแข็ง และไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของผู้อื่น					
4	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีตัดสินปัญหาด้วยความยุติธรรม					
5	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้เกียรติประชานชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย					

ข้อที่	ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรม ของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านที่ 4 อุเบกขา (ความรู้จักวางเฉย เป็นกลาง)						
6	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีวางตัวเป็นกลางในการทำงานและสามารถรวมงานได้กับทุกคนทุกฝ่าย					
7	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีไม่ดิ้นรนขวนขวายช่วยเหลือประชาชนหรือผู้ร่วมงานที่กระทำผิด					
8	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้ความยุติธรรมกับประชาชนโดยไม่เลือกเพศ วัย ฐานะ หรือ ศาสนา					
9	ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีที่ความอดทน อดกลั้น มีความสุขุมเยือกเย็น					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความตามแนวคิดของท่าน

3.1 ด้านเมตตา กับภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

3.2 ด้านกรุณากับภาวะผู้น าในการบริหารองค์กรส่วนท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

3.3 ด้านมุทิตากับภาวะผู้น าในการบริหารองค์กรส่วนท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

3.4 ด้านอุเบกขากับภาวะผู้น าในการบริหารองค์กรส่วนท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ขอขอบอย่างยิ่งที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

แบบประเมินความสอดคล้อง (IOC)

ระหว่างจุดประสงค์และข้อคำถาม

เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

<u>คำชี้แจง</u> ให้ท่านพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้ วัดตรงกับจุดประสงค์หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง +1 0 หรือ -1 ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์

จุดประสงค์ของพฤติกรรม	**หัวข้อแบบสอบถาม**	**ผลการพิจารณา**		
		+1	0	-1
1. ด้านเมตตา หมายถึง ความรักความหวังดี ที่ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข นักบริหารจะต้องมีความรักและความหวังดีแก่เพื่อนรวมงาน ความรักจะเกิดได้ถ้านักบริหารรู้จักมองแง่ดี หรือส่วนดีของเพื่อนร่วมงาน	1. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ปรารถนาดีต่อประชาชนทุก ๆ คนในพื้นที่			
	2. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยอยากให้ ประชาชนทุก ๆ คนประสบความสำเร็จในการประกอบ อาชีพการงาน			
	3. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยอยากให้ ประชาชน ทุก ๆ คนมีความสุข			
	4. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีเสียสละ ความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนา ชุมชน			
	5. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีปฏิบัติตนต่อประชาชนในหมู่บ้านด้วยความจริงใจและความเสมอภาค			
	6. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีการแบ่งปันความรู้ให้แก่ประชาชนเพื่อให้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน			
	7. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความเป็นกันเองในการทำงานไม่ถือตัวต่อประชาชนที่มา ติดต่อสอบถามงานต่าง ๆ			
	8. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีการจัด กิจกรรมสังสรรค์ เพื่อมอบความสุขร่วมกันแล้ว สร้างความสามัคคี			
	9. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีพร้อมยินดี รับใช้ประชาชน อยู่เสมอเพื่อการแก้ไขทุกปัญหาในพื้นที่			

จุดประสงค์ของพฤติกรรม	หัวข้อแบบสอบถาม	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
2. ด้านกรุณา หมายถึง ความเห็นใจ ความสงสาร ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ เมื่อเพื่อร่วมงานประสบเคราะห์กรรม นักบริหารต้องมีความสงสาร หวั่นใจ และคิดหาทางช่วยให้เขาพ้นทุกข์ นั้นก็คือความสงสารจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อนักบริหารเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น	1. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีน้ำใจให้ ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนเมื่อรู้ว่าเขา ต้องการความช่วยเหลือ			
	2. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ สนใจและใส่ใจที่จะรับรู้ รับฟังปัญหาของประชาชน			
	3. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีส่งเสริม สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการทำงานกับประชาชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน			
	4. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ พร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม			
	5. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีช่วย ส่งเสริมและความสนับสนุนโครงการ และงบประมาณ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น			
	6. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีช่วยแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ในองค์กรด้วยความเต็มใจ			
	7. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความเต็มใจที่จะเสียสละทุ่มเททำงานอย่างสุดกำลังความสามารถ			
	8. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ตั้งใจที่จะพัฒนาหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนได้รับความ สะดวกในการดำเนินชีวิต			
	9. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ตั้งใจที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความ กินดีอยู่ดี			

จุดประสงค์ของพฤติกรรม	หัวข้อแบบสอบถาม	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
3. ด้านมุทิตา หมายถึง มีความชื่นชม มีความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีสุข นักบริหารต้องมีความรัก นักบริหารต้องส่งเสริมให้คนทำงานเพื่อโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถ จนได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น มีความสุขเมื่อผู้อื่นได้ดี	1. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีแสดง ความยินดีกับประชาชนในโอกาสที่ร่วมแรงร่วมใจกัน พัฒนาหมู่บ้านให้มีความสะอาดสวยงาม			
	2. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีสนับสนุน ให้มีการประกาศเกียรติคุณของผู้กระทำความดี			
	3. เทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความยินดีกับเยาวชนและประชาชนที่เป็นตัวแทนไปแข่งขันหรือประกวดในโอกาสต่าง ๆ			
	4. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีชื่นชมยินดี ต่อประชาชนเมื่อรู้ว่าเขาประสบความสำเร็จทั้งต่อหน้า และลับหลัง			
	5. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ยินดีเมื่อประชาชนร่วมกันสร้างสรรค์พัฒนาจนได้รับรางวัล			
	6. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ กระตือรือร้นที่จะไปร่วมแสดงความยินดีกับประชาชน ทุกครั้งที่มีโอกาส			
	7. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่น ชมยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง			
	8. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่น ชนยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติ ปฏิบัติตนอยู่บนพื้นฐานของโครงการหมู่บ้านศีล 5			
	9. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่นชมยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในประพฤติปฏิบัติตนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน			

จุดประสงค์ของพฤติกรรม	หัวข้อแบบสอบถาม	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
4. ด้านอุเบกขา หมายถึง ความรู้สึกวางเฉย การแสดงความเป็นกลางไม่ลำเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง ผู้บริหารต้องรู้จักวางใจ วางเฉยได้ในเรื่องที่ควรวางเฉย และในเรื่องที่ควรปล่อยวางไม่รุสึกยินดียินร้าย หากเรื่องที่เกิดขึ้น ผู้บริหารควรใช้สติปัญญาพิจารณาว่าเป็นเหตุผลที่เกิดขึ้นอันสมควรแก่เหตุ และเป็นไปตามสมควรแก่เหตุ หรือพึ่งปฏิบัติไปตามธรรม	1. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีปฏิบัติตน อยู่ ในกฎระเบียบขององค์กรอย่างเคร่งครัด			
	2. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำงาน รวมกันด้วยความเป็นกัลยามิตรอย่างเสมอต้นเสมอ ปลายกับประชาชน			
	3. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเข้มแข็ง และไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของผู้อื่น			
	4. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีตัดสิน ปัญหาด้วยความยุติธรรม			
	5. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้เกียรติ ประชานชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย			
	6. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีวางตัวเป็นกลางในการทำงานและสามารถรวมงานได้กับทุกคนทุกฝ่าย			
	7. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีไม่ดิ้นรน ขวนขวายช่วยเหลือประชาชนหรือผู้ร่วมงานที่กระทำผิด			
	8. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้ความ ยุติธรรมกับประชาชนโดยไม่เลือกเพศ วัย ฐานะ หรือ ศาสนา			
	9. ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีที่ความ อดทน อดกลั้นมีความสุขุมเยือกเย็น			

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา/รัฐศาสตร์/สถิติ

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ประเด็นความคิดเห็นต่อ การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			สรุปและแปลผล		
	1	2	3	รวม	ค่า IOC	แปลผล
1. ด้านเมตตา						
1. ตามหลักพรหมวิหารธรรม 9 ข้อ						
1) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ปรารถนาดีต่อประชาชนทุก ๆ คนในพื้นที่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยอยากให้ ประชาชนทุก ๆ คนประสบความสำเร็จในการประกอบ อาชีพการงาน	+1	0	+1	2	0.68	ใช้ได้
3) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยอยากให้ ประชาชนทุก ๆ คนมีความสุข	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีเสียสละ ความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนา ชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีปฏิบัติตนต่อประชาชนในหมู่บ้านด้วยความจริงใจและความเสมอภาค	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีการแบ่งปันความรู้ให้แก่ประชาชนเพื่อให้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความเป็นกันเองในการทำงานไม่ถือตัวต่อประชาชนที่มา ติดต่อสอบถามงานต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ประเด็นความคิดเห็นต่อ การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			สรุปและแปลผล		
	1	2	3	รวม	ค่า IOC	แปลผล
8) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีการจัด กิจกรรมสังสรรค์ เพื่อมอบความสุขร่วมกันแล้ว สร้างความสามัคคี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีพร้อมยินดี รับใช้ประชาชน อยู่เสมอเพื่อการแก้ไขทุกปัญหาในพื้นที่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ด้านกรุณา						
1. ตามหลักพรหมวิหารธรรม 9 ข้อ						
10) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีน้ำใจให้ ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนเมื่อรู้ว่าเขาต้องการความช่วยเหลือ	+1	0	+1	2	0.68	ใช้ได้
11) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ สนใจและใส่ใจที่จะรับรู้ รับฟังปัญหาของประชาชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีส่งเสริม สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการทำงานกับประชาชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ พร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีช่วย ส่งเสริมและความสนับสนุนโครงการ และงบประมาณ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในองค์กรด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความเต็มใจที่จะเสียสละทุ่มเททำงานอย่างสุดกำลังความสามารถ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ประเด็นความคิดเห็นต่อ การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			สรุปและแปลผล		
	1	2	3	รวม	ค่า IOC	แปลผล
17) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ตั้งใจที่จะพัฒนาหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิต	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ตั้งใจที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความ กินดีอยู่ดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ด้านมุทิตา						
1. ตามหลักพรหมวิหารธรรม 9 ข้อ						
19) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีแสดง ความยินดีกับประชาชนในโอกาสที่ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาหมู่บ้านให้มีความสะอาดสวยงาม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีสนับสนุน ให้มีการประกาศเกียรติคุณของผู้กระทำความดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21) เทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความยินดีกับเยาวชนและประชาชนที่เป็นตัวแทนไปแข่งขันหรือประกวดในโอกาสต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีชื่นชมยินดี ต่อประชาชนเมื่อรู้ว่าเขาประสบความสำเร็จทั้งต่อหน้า และลับหลัง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความ ยินดีเมื่อประชาชนร่วมกันสร้างสรรค์พัฒนาจนได้รับรางวัล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความกระตือรือร้นที่จะไปร่วมแสดงความยินดีกับประชาชน ทุกครั้งที่มีโอกาส	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ประเด็นความคิดเห็นต่อ การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			สรุปและแปลผล		
	1	2	3	รวม	ค่า IOC	แปลผล
25) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่น ชมยินดี และสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่น ชมยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตนอยู่บนพื้นฐานของโครงการหมู่บ้านศีล 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีมีความชื่นชมยินดีและสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในประพฤติปฏิบัติตนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ด้านอุเบกขา						
1. ตามหลักพรหมวิหารธรรม 9 ข้อ						
28) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีปฏิบัติตน อยู่ในกฎระเบียบขององค์กรอย่างเคร่งครัด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำงาน รวมกันด้วยความเป็นกัลยามิตรอย่างเสมอต้นเสมอ ปลายกับประชาชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเข้มแข็ง และไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีตัดสิน ปัญหาด้วยความยุติธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้เกียรติ ประชานชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีวางตัวเป็นกลางในการทำงานและสามารถรวมงานได้กับทุกคนทุกฝ่าย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ประเด็นความคิดเห็นต่อ การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			สรุปและแปลผล		
	1	2	3	รวม	ค่า IOC	แปลผล
4. ด้านอุเบกขา						
1. ตามหลักพรหมวิหารธรรม 9 ข้อ						
34) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีไม่ดิ้นรนขวนขวายช่วยเหลือประชาชนหรือผู้ร่วมงานที่กระทำผิด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
35) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีให้ความยุติธรรมกับประชาชนโดยไม่เลือกเพศ วัย ฐานะ หรือ ศาสนา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36) ผู้บริหารเทศบาลตำบลนครชัยศรีที่ความ อดทน อดกลั้น มีความสุขุมเยือกเย็น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ผลการหาค่าดรรชนีความตรงตามเนื้อหา

(CVI: Content Validity Index)

เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของสมาชิกเทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ประเด็นสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่		
	1	2	3
1) การศึกษาภาวะผู้นำ ด้านเมตตา ตามหลักพรหมวิหารธรรม 9 ข้อ ควรปฏิบัติอย่างไร	1.00	0.88	1.00
2) การศึกษาภาวะผู้นำ ด้านกรุณา ตามหลักพรหมวิหารธรรม 9 ข้อ ควรปฏิบัติอย่างไร	1.00	0.88	1.00
3) การศึกษาภาวะผู้นำ ด้านมุทิตา ตามหลักพรหมวิหารธรรม 9 ข้อ ควรปฏิบัติอย่างไร	1.00	1.00	1.00
4) การศึกษาภาวะผู้นำ ด้านอุเบกขา ตามหลักพรหมวิหารธรรม 9 ข้อ ควรปฏิบัติอย่างไร	1.00	1.00	1.00
			CVI = 0.981

$$CVI = \frac{\text{จำนวนข้อคำถามที่ได้รับความเห็นคะแนนระดับ 3 หรือ 4}}{\text{จำนวนข้อคำถามทั้งหมด}}$$

ตาราง 36 ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) และค่าความเชื่อมั่น (α) รายข้อและโดยรวมของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ข้อที่	(r_{xy})	(α)	ข้อที่	(r_{xy})	(α)
1	.658	.975	19	.805	.974
2	.727	.975	20	.732	.975
3	.715	.975	21	.800	.974
4	.736	.975	22	.624	.975
5	.674	.975	23	.780	.974
6	.733	.975	24	.627	.975
7	.686	.975	25	.665	.975
8	.824	.974	26	.797	.974
9	.667	.975	27	.825	.974
10	.643	.975	28	.719	.975
11	.714	.975	29	.673	.975
12	.749	.975	30	.451	.976
13	.677	.975	31	.658	.975
14	.704	.975	32	.727	.975
15	.831	.974	33	.715	.975
16	.728	.975	34	.736	.975
17	.839	.974	35	.674	.975
18	.799	.975	36	.733	.975

มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .451-.839

ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .975

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นางพิมพรางค์ ศรีทองอินทร์
วัน เดือน ปีเกิด : 2 พฤษภาคม 2495
ชาติภูมิ : กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้าน เลขที่ 6 หมู่ที่ 3 ตำบลบางกระเบา
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120
E-mail. pimprangja@gmail.com
Tel. Mobile 08 0900 0128
การศึกษา : ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย